

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
1. Pop (Brassai-utca) 10
Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
977, 228 és 1047
Es. N. Sz. — — — 228
Egy szám ára pályatvá-
ron és vidéken is lej 5
Bukarestben — —

UJ KELELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

381
I. Disztér 2. T.
Dl. Ramasetter Rób

ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában
Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 100
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejjele drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40—
Egyszám ára — ck 2—

1926 Kedd március 30

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 70 szám

5686. Niszan 15

Pészach ünnepén az országépítésről

Írta dr. Fischer József, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke

„Rabszolgák voltunk Faraónál Egyiptom-
ban, de az Örökkévaló, a mi Istenünk, kive-
zetett onnan... A hitattal elmélyedünk az
egyiptomi sanyargatásból felszabadított né-
pünk történetének olvasásában és lelki sze-
meink előtt felvonul a szabadságra és hazára
vágyakozó nép nagy küzdelmének minden
fázisa. Az első honalapítás előzményei és a
honalapítással járó küzdelmek maguk akadá-
lyokat nem ismerő, szabad életre hivatott és
elszánt népnek mutatják a zsidó népet, amely
szabadságáért és az új hon megalapításáért
hözott áldozatokkal méltóvá lett történelmi
hivatására.

Az áhitat e magasztos perceiben fordítsuk
tekintetünket Erec Jiszáél felé és az ösök nagy
cselekedeteinek méltatásakor tegyük mérlegre
a magunk tevékenységét, vizsgáljuk meg mit
tettünk az ország újjáépítése érdekében és fő-
ként, hogy mi a *tennivalónk*, ha méltók aka-
runk lenni a zsidó nép nagy történelmi multjához.

Az erdélyi zsidóság ugyszólván a maga
teljességében magáévá tette az országépítés
gondolatát és általános, mindnyájunkat kötelező
feladatként ismerte el, hogy erőnket a har-
madik honalapítás sikeréért egyesítsük. A min-
den zsidó energiát egyező országépítő alap:
a *Keren Hajjeszód* eddig elért erdélyi eredmé-
nyei sok kívánni valót mutatnak még, mind-
azonáltal az alap népszerűsége kétségen felül
áll és ez a népszerűség egyben azt is jelenti,
hogy az országépítés gondolata mélyen beha-
tolt a zsidó ösztudatba és az egész zsidóságnak
közszükségletévé vált.

A Balfour-deklaráció óta, mely közjogilag
biztosította a világ zsidósága részére a Palesz-
tinához mint zsidó nemzeti otthonhoz való
jogot, a legelhatározóbb és gyakorlati kihatásai-
ban a legeredményesebb cselekedet a Keren
Hajjeszód megalapítása volt. Öt éve már, hogy
a világ zsidóságának vezetői életre hívták ezt
az alapot, melynek az az alapgondolata, hogy
állami lét és az ezzel járó kényyszerítő eszköz-
ök hiányában a zsidó nép saját elhatározásá-
ból önmegadóztatás útján teremtesse elő az
anyagi eszközöket, melyek a közérdekű ország-
építő munkálatok elvégzéséhez szükségesek.

Az időközönként nyilvánosságra hozott sta-
tisztikai adatok megcáfolhatatlan tanúságai an-
nak a hatalmas és az egész művelt világot bá-
mulatba ejtő teljesítménynek, amit a Keren
Hajjeszód Erec Jiszáélben mezőgazdasági és
városi kolonizáció, egészségügy, középítkezések
terén és a kulturális intézmények fejlesztése
érdekében tett. Ezek a teljesítmények annál
értékesebbek, mert egy nép életébe alig számba
jövő rövid idő, mindössze öt év, amelyből jó
részt az alap ismertetésének és propagálásának
kellott fordítani, úgy, hogy a gyakorlati munka
voltaképpen nem több mint három évre teki-
het vissza.

Ezek az eredmények ily rövid idő alatt
csak akként voltak elérhetőek, hogy a Keren
Hajjeszód céljaira adományozott összegek min-
den felesleges költség mellőzésével tényleg és
közvetlenül rendelkezési helyükre, Erec Jiszáélbe
jutottak és emellett a legnagyobb körültekinté-
séssel, takarékoskossággal és szakszerűséggel hasz-
náltattak fel az országépítés céljaira.

A Keren Hajjeszód vezetősége, mely part-
árvonalra való tekintet nélkül a zsidóság
minden rétegét egyesíti, valóban emberfeletti
erőfeszítéseket tett, hogy az országépítő munka
fennakadást ne szenvedjen és az elért ered-
mények bizonyossága szerint az egész zsidó nép
legtöbbjének bizalmára érdemes.

De vajjon teljesítettük-e mi is kötelessége-
inket Erec Jiszáéllal szemben? És itt elsősor-
ban sajátmagunkat, erdélyi cionistákat, vonom
kérdőre: rászolgáltunk-e mi is az elismerésre,
a teljesített kötelesség tudatával tekinthetünk-e
vissza az eltelt öt esztendőre?

Nekünk Erec Jiszáél ügye nemcsak nagy-
lelkű jótékonyági akció, több mint szociális
probléma és több mint egy grandiózus terv.
A mi eszményünk a zsidó nép újjászületése,
a szó igaz értelmében vett nemzeti attributu-
maink visszaszerzése és Erec Jiszáéllal mint
a zsidóság nemzeti otthonának felépítése. És ha
a szervezeten kívül álló testvéreink beérhetik
az országépítés céljainak anyagi támogatásával,
mi a kötelességek e részének teljesítésénél meg
nem állhatunk: nekünk eszmei tartalmat kell
adni az újjáépítő munkának és mindennek
előtt arra kell törekednünk, hogy a zsidó nép
nek barátai és ellenségei előtt egyaránt *példát
mutassunk a kötelességek teljesítésében.*

Ha eddigi munkateljesítményeinket ezzel a
szigorubb mértékkel akarjuk értékelni, az ed-
digi eredményekkel távolról sem lehetünk
megelégedve.

A mai válságos gazdasági helyzetben, ami-
kor oly sok többé-kevésbé elfogadható ürü-
gyet lehet kapni arra, hogy az országépítés
terheinek önkéntes vállalását elhárítsák maguk-
ról az emberek, kétszeres kötelességünk ne-
künk, hogy a Keren Hajjeszód bevételeinek
fokozására mindent megtegyünk. És nem ér-
hetjük be azzal, hogy sajátmagunk eleget te-
szünk a Keren Hajjeszóddal szembeni tartozá-
sunknak, de számon kell tartanunk, hogy *össz-
szes elvtársaink teljesítik-e kötelezettségüket*
és hogy a szervezeten kívül álló zsidó testvé-
reink kivesszék-e részüket az országépítés nagy
munkájából?

Nekünk nemcsak pénzt, hanem munkát is
kell áldozni és igyekeznünk kell megvalósítani
a Keren Hajjeszód alapelvét, mely szerint nem-
csak a vagyomból és jövedelemből, hanem a
munkaerejéből is le kell rójjá minden zsidó a
hagyományos tizedet.

A cionista szervezet csak az esetben köve-
telheti magának a vezetőserepet Erec Jiszáél
újjáépítésében és új berendezkedésének irányí-
tásában, ha tagjai a kötelességteljesítésben is
előljárnak. Ezért végzetes következményekkel
járna a nemzeti otthon újjáépítésére, ha a cio-
nisták a Keren Hajjeszód munkájában háttérbe
szorulnának. Együttal azt is jelentené, hogy a
Cionista Szervezetet megfosztjuk attól az er-
kölcsei alaptól, amelyen állva az országépítés
munkájának vezetését és irányítását magának
vindikálhatta.

Már-már kezdett általánossá válni az a hit,
hogy ma, amikor cionista és nemcionista egy-
aránt hozzájárul az országépítés anyagi fed-
zetének előteremtéséhez, talán szükség sincs kü-
lönálló cionista szervezetre. A Jewish Agency
hibővitésének kérdése körül kialakult ellentétek
és főként a krími kolonizáció terve élesen ré-
világít arra, hogy ez a fel fogás mennyire téves
és az össz zsidóság érdekei ellen való. A Cio-
nista Szervezet a bázeli program politikai ré-
szének megvalósításával nem töltötte be hiva-
tását. Fontosabb feladat vár rá, mint eddig,
egyedül a Cionista Szervezet képes biztosítani,
hogy Erec Jiszáél alóban zsidó nemzeti ott-
honná és ne a világ minden részéből összetu-
tott hontalanok menedékházává válják és egye-
dül ez a szervezet az, amely élő tiltakozás az
eller, hogy a palesztinai akció egyenrangú
tétessék bármely más jótékonyági telepítési
kísérlettel.

Ezért a Keren Hajjeszód alapításának öt-
éves fordulója alkalmából, Pészach ünnepén
ezt üzenem Erdély cionistáinak! *teljesítsétek
kötelességeket a Keren Hajjeszóddal szemben!*

Létrejött a nemzeti párt és a parasztpárt kormánykoalíciója

Averescu nem nyújtott be kabinetlistát. Liberális machinációk az ellenzék hatalomrajtása ellen

(Bucuresti-Bukarest, március 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délután 4 órakor Maniu helyett Jorga Miklós jelent meg a nemzeti párt képviselőjében a királynál. Jorga közölte az uralkodóval, hogy az összes ellenzéki pártok koalíciójából álló kormányt lehetetlenség összeállítani. Majd átadta a nemzeti párt önálló kabinetlistáját azzal, hogy ha a király akarja, úgy a parasztpárti-nemzetipárti kormány azonnal megalakulhat.

Jorga a következő listát terjesztette elő:
Miniszterelnök tárcá nélkül: Maniu, belügy Vajda, belügyi államtitkárok Caranfil és Toni, közmunkaügy Butureanu, közlekedésügy Joanitzescu, külügy Argetoianu, államtitkárja Davila, pénzügy Mihail Popovici, iparügy Oromolu, igazságügy S.elian Popescu, erdélyi miniszter Bocu Sever, bukovinai R. us, vagy Simionovici, beszarábiai Pelivan, egészségügy Dumitrescu Braila, földmivélségügy Lucasievici, munkaügy G.á. Tascu, közoktatásügy Goldis, kultusz Lupas, hadügy Mircescu tábornok.

A királynak azon kérdésére, hogy a parasztpártból kik kerülnének be a kormányba, Jorga ezeket mondta:

— Lupu, Madgearu, Stere, Junian, Jordachescu és Mihalache. Milyen tárcákat foglalnának e? — volt ezután az uralkodó kérdése, mire a professor megadta a szükséges felvilágosításokat. Amikor Lupuról volt szó azt mondta, hogy a külügyi tárcát juttatnák neki. Erre az uralkodó a következőket mondta: Lupu az én kedvencem.

Ötórakor Averescu tábornokot fogadta kihallgatáson a király. Averescu közölte az uralkodóval, hogy az ellenzéki koalíció megalakítására folytatott tárgyalásai nem jártak eredménnyel. Egyben felajánlotta szolgálatait a királynak, de kormánylistát nem terjesztett elő.

Délután hatórakor Mihalache jelent meg audiencián az uralkodónál, akinek jelentette, hogy a néppárttal nem sikerült megegyezniök a többi ellenzéki pártoknak. Atnyújtotta a parasztpárt kormánylistáját azzal, hogy ha a király akarja, úgy a nemzetipárti és parasztpárti kabinet azonnal megalakulhat.

A parasztpárti lista egyébként a következőképpen néz ki: Miniszterelnök és földmivélségügy Mihalache, külügy Lupu, pénzügy Madgearu, belügy Junian, beszarábiai Stere, közoktatásügyi Corstachescu, közlekedésügy és közmunkaügyi Mirto, egészségügyi Pan Halippa, igazságügyi Czar Portenie, munka-

ügy Raducanu, iparügyi Moisescu, kultusz Bogdan Daica, bükovinai Botnerescu, a hadügyi tárcát nem töltik be, hanem annak betöltését az uralkodóra bízzák.

Az uralkodó a három pártvezérek azt a választ adta, hogy az eredményről értesíteni fogja őket. (Bucuresti-Bukarest, március 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az uralkodó tegnap délután sorra fogadta kihallgatáson az ellenzéki pártok vezéreit. Először Maniu, azután Mihalache s végül Averescu járult az uralkodó elé. A kihallgatás után az egyik pártvezér, aki audiencián volt, közölte az újságírókkal, hogy a uralkodó felkérte mindhárom pártvezért, hogy külön-külön terjesszék be önállóan összeállított kormánylistát. A Maniunak adott utasítás minden felvétel nélkül volt, míg a többiek megbízatása bizonyos feltételekhez volt kötve. Ez volt a politikai élet tegnapi eseménye.

A pártvezérek tegnap késő estig tárgyaltak a kormánylisták összeállításának ügyében. Averescu és Mihalache missziója úgy szült, hogy kooperációs listát készítsenek és ezért mindkét pártvezér még a tegnap este elküldötte delegátumait a különböző pártokhoz a tárgyalások felvételére.

Averescu kimaradt a koalícióból

Averescu tábornok I. Negulescu volt belügyminisztert küldte a tárgyalások felvételére, aki megtette propozícióját az erdélyi nemzeti pártnak, a parasztpártnak, hogy a három ellenzéki pártból együttesen alakítsanak választási kormányt. A tárgyalásokról Negulescu ma délelőtt számolt be Averescu tábornoknak. Jelentése rövid volt. Kijelentette, hogy a három párt együttes kormányalkotása teljesen lehetetlen. Ennél tovább a tárgyalások az Averescu párttal nem is jutottak.

Mihalache megbízásához híven, de a nemzeti párt kezdeményezéséből is tárgyalásokat kezdett Maniuval. A tárgyalások ismét a régi feltételek alapján folytak. A legnehezebb kérdés újlag is a belügyminiszteri tárca betöltése volt. A parasztpárt ragaszkodott a belügyi tárcához, ezzel szemben konzervatívok tett a prefektusi állások betöltésénél.

Maniu és Mihalache megegyezt

A legutolsó pillanatban jelentik, hogy a parasztpárt lemondott a belügyi tárcáról és csak azt kívánta, hogy a prefektusi állásoknak neki jutó kvótáját emeljék fel. Javaslatát szerint a parasztpárt 36 prefektusi állást kapna a nemzeti párt 40 pozíciójával szemben. Ilyenformán a megegyezés létre is jött. Maniu és Mihalache megállapodtak abban, hogy közös kormánylistát terjesszenek az uralkodó elé, aki valószínűleg még ma, de legkésőbb holnap délelőtt dönt a kinevezéséről.

Politikai körök szerint az Averescuval való tárgyalások kiereszkölés a liberálisok machinációja

el kellett vinnie a lyceumba és akkor minden szobasarkon és minden buter megszólalt és minden a házban az asszonyt kereste, az egy asszonyt. A szél halk sóhajt hozott és barna homokot a temetőből és bizony Menasse lelkét tépdeste az arcába csapódott fuvallat. Gondolni nem tudott volna arra, hogy más asszonyt vegyen a házába és ment messze földre, föl a hegyekre, csak Lénit vitte magával, az özvegy gazdasszonyt, aki morózus és kapzsi természet volt, de tisztá és gondos. Ahogy kuvaszt nem lehet becézni, úgy Lénivel sem lehetett jó szót váltani, ám a munkája arany volt, fénylő és szívós.

— Maniuk félbeszakították annak idején a tárgyalásokat a parasztpárttal azzal, hogy mihelyt Maniu kormányalkotási megbízást kap újból tár-

Puccskísérlettől tartanak Bukarestben

Katonaság szállotta meg a minisztériumokat és az összes középületeket

(Bucuresti-Bukarest, március 29. Rapid.) Ma délelőtt a minisztériumi palotákat és általában a középületeket erős katonai, illetve csendőri kordon vette körül. Ez óriási konsternációt keltett. Az intézkedést nem tudni kinek a rendeletére hajtották végre. Megindultak a különféle találgatások. Hir szerint a sziguranca egy óriási kommunista összeesküvést fedezett fel, amely szerint a kommunisták a kormánykrisis zavaros politikai helyzetét kihasználva, rendbontásra készültek. Ennek az összeesküvésnek a szálai — állítólag — Magyarországra vezetnek. Más forrás szerint viszont a fajvédők akartak államcsínyet elkövetni és emiatt szállotta meg a katonaság a középületeket. Az a tény, hogy ezzel kapcsolatban semmilyen hivatalos kommuniké nem látott napvilágot, a legnagyobb tájékozatlanság közepette óriási feszültséget keltett a bukaresti atmoszférát. Egyesek ebben is Bratiának machinációját látják.

(Bucuresti Bukarest, március 29. Rador.) A hatóságok széleskörű rendszabályokat fogantatosítottak a főváros rendjének megőrzésére. A középületeken kívül erősen őrzik a volt miniszterek lakásait is. Ezeket az intézkedéseket Popescu tábornok hadtestparancsnok tegnapi audienciája után fogantatosították.

Kormányválság Jugoszláviában

Pasics miniszterelnök fiának panamá miatt

Közvetítési díjakból dús gazdag ember lett Pacics Rada. Egyre elkeseredettebb a harc az ellenfelek között

(Belgrad, márc. 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Belgrad politikai életét kinos szenzáció tartja izgalomban. A politikai botrány fókuszában Pacics miniszterelnök fia: Pacics Nikola Rada áll, akinek üzleteiről, kijáráiról és panamáiról hosszú cikksorozatok jelentek meg a legtekintélyesebb belgrádi lapok egyikében: a „Politika”-ban. A támadások Sztójadinovics Rada tollából láttak napvilágot s a politikai életben ma már olyan hullámokat vernek, hogy könnyen a kormány, vagy legalább is az öreg Pacics s a mögötte sorakozó radikálisok bukásával végződhet. Az ügy szinte napról-napra komplikálódik. Az ellenzék természetesen politikai ütőkártyául játsza ki az esetet s tegnap már az interpellációknak egész garmadáját nyújtották be a miniszterelnökhöz.

Az interpellációk szerint az állami megrendelések azért emésztnek fel olyan horribi-

gyaljanak s ekkor a kormányon levő nemzeti párttal szemben az ellenzéki, illetve a lemaradt parasztpárt sokkal enyhébb feltételekkel is belement volna a nemzeti párttal való megegyezésbe. Hogy ezt a kedvező megegyezést meghehítsák, Bratiannu Jonel rábírt a uralkodó arra, hogy Maniut, még mielőtt a miniszterelnöki kinevezést megkapná a parlamenttal való tárgyalások felvételére kényeztessék.

lis összegeket, mert az állami beszerzéseken a szállítókon kívül az ügynökök és közvetítők egész sorozata keres. A közvetítők politikuskokkal állanak összeköttetésben, akik egyes cégek javára jó pénzért kedvezményeket járnak ki. Ezek drágítják meg az állami beszerzéseket. Ezeknek az ügynököknek élén Pacics Rada, a miniszterelnök fia áll. Erre vonatkozólag az ellenzék interpellációjában számos adatot sorol fel, többek között megemlíti, hogy Jugoszlávia 1921-ben 6 millió cseh korona értékű vasuti anyagot vásárolt Csehszlovákiában, a vételárral azonban adós maradt.

Ezt az adósságot 1923-ban rendezte a kormány oly módon, hogy 9 milliót kifizetett, 53 millióról pedig bonokat adott az állami bank. Pacics Rada ezeknél a bevásárlásoknál 15 millió dinárt keresett.

A vádakra Pacics Rada azzal védekezett, hogy ebből a pénzből igen kevés maradt neki,

Nyisd ki a szemed, Léní!

Írta: Szabó Imre

Palóc-zsidók mesélték nekem:

Messze fönt a Kriván alatt kis falu terült el, hosszan és unalmasan, alig mozdult, lomha volt mint eső után a giliszta és legtöbbször párafoszoszok ölelték magas hegyeit. Napos időben isten boldog panorámája bontotta ki magát Raszka lakói előtt, a zöld hegytömb tisztái főkápráztak, az ösvény fehéren kigyózott a sziklás ormokik és az ég alatt széles rajban vonultak el a vándormadarak. Olykor, ha boszus rikácsolással keccsen keringett a falu fölött egy sas, a paraszt nép az agyagos, tapasztott szobákba terelte az aprójószágot. Nagyobb lelki szenzációja alig volt a falunak, szüretet, aratást nem ismert. Aki elkért hazulról, legföljebb ha Selmecig jutott, itt lebujt a bányába és olmos, barna penészarcú, öröm és vágyak nélkül tért haza kis pénzrel, hogy agyagból való családi fészket rakjon, kis kukoricaföldet vegyen, valami jószágot számos új ivadékkal frissítse a falut és fásult lélekkel várja be az élet szomorú végét.

Zsidója is volt a falunak: Menasse.

Ez az ember nem itt sarjadott, nem is itt terebélyesedett. Ságról jött, jócska vagyonnal, tágas, nagy udvarba lakályos jó házat építtetett, magtárt és lovakkal való istállót. Másféle jószágja csak annyi volt, amiből a háztartáshoz kellett. Azért vonult ide a városból, mert ott minden az asszonyára emlékeztette, aki élete teljében, a két gyerek legjobb érése idején halt meg. Fiz eszteni deig mennyi álom volt Menasse dolgos, becsületes élete és amikor ez álom angyalából a homoki temetőben gyepes kis sirdomb lett, Menasse az alacsony gyászlocán mélyen belenezett Gáborca és Sándor szeméibe és ott találta asszonyát. És amikor már a gyász tompa észbontó napjain is tul volt, az asszony a gyerekek szeméiből mind melegebb ragaszkodással simogatta Menassét. De a két fiut

el kellett vinnie a lyceumba és akkor minden szobasarkon és minden buter megszólalt és minden a házban az asszonyt kereste, az egy asszonyt. A szél halk sóhajt hozott és barna homokot a temetőből és bizony Menasse lelkét tépdeste az arcába csapódott fuvallat. Gondolni nem tudott volna arra, hogy más asszonyt vegyen a házába és ment messze földre, föl a hegyekre, csak Lénit vitte magával, az özvegy gazdasszonyt, aki morózus és kapzsi természet volt, de tisztá és gondos. Ahogy kuvaszt nem lehet becézni, úgy Lénivel sem lehetett jó szót váltani, ám a munkája arany volt, fénylő és szívós.

Feljutottak Raszka-ra, a fiuk a selmecilyceumban tanultak és csak a vakációra jöttek haza. Menasse dolgozott és egy szent emlékelet a szivében soha nem gondolt az újavaló nősülésre, pedig Léní abban a reményben jött vele, hogy majd itt hitvestársul vesz.

Akkor még volt romantika az emberekben.

Történt pedig, hogy egy napon valami csavargófele jött Raszka-ra. Ijedt, bizonytalan nézésű suhanc volt és szolgának kínálkozott.

— Öszevertem egy rendőrt Pesten, — mondotta — mert egy gyöngé munkát megkardlapozott. Azóta köröznek, sehok két napnál tovább nincs maradásom. Most itt akarok megállapodni, mert, hogy ezzel a faluval nem törődik a fegyveres hatóság. A száraz kenyérért hajnalról napestig dolgozom!

— Menasse az írásait kérte.

— Nincs íráson, csak a két dolgos kezem van és az a jó zsidó szivem, — könyörgött.

A gazda kiöltöztette, hogy legyen emberi formája és főlhizlalta és rendes bért adott neki, mindenestől lett a gazdarág körül, mert dolgozott a kezével serényen és okosan, de a szive...

A szive nem volt zsidó sziv.

Dóri, a mindenestől kegyetlen és ravasz természet volt és Lénivel rokonlélek.

Beszórkánytűst forrt Léní szive helyén, a mellőzés fölötti bosszu és szegény párai fölisterregtek az agyába, megfertőzték és pokoli gonoszságot rajzoltak a szemé alá és a szája szögletébe. Amikor pedig a sehonnai Dóri elárulta neki az ördögi száudékot, hogy kifogja forgatni gazdáját egész vagyonából, a nő mintha megdelejtették volna, főkacagott. Ki tudja, mióta először.

— Elbukatlak, ha nem veszel feleségül! — fenyegetődött.

De erre nem volt semmi szükség, mert Dóri ezt már belekalkulálta a tervébe.

— Ide hallgass, Léní. Már a jegyesednek is tekinthetsz. Jön peszach ünnepe, amikor szerződésben átírják a kenyeret és kenyérmagvakat valamely nemzsidó nevére.

— Bolond vagy, ez csak olyan látszat szerződés! — Lesz rá gondom, hogy valóságos szerződés legyen belőle!

— Ha az egész magtárt kifosztod, attól még marad vagyona — aggodalmaskodott kajánul a némbér.

— Van sejt'ed, mennyi idegen áru lesz husvéra a magtárban? Arra rámeleg bizony minden félretett aranya.

Egymásra néztek és megértették egymást. Léní olvasni tudott a szemekből és azontul nem kérdezte, vajjon a cikostárs elvezí e feleségül.

A szolgál pedig egyik peszachot megelőző nap előestéjén, amikor minden jó zsidó a kovászos és erjesztett holmit megemissíti és a meg nem semmisíthetőt eladja afféle színleges szerződéssel, fagygyertya fénye mellett a kártyát egy szerződést urával, a gyanutlan Menasséval, amely szerződés úgy szült, hogy a magtárban található minden négyféle kenyérmagot eladott Borbászkynak, a szomszédifalu üzletes földbirtokosának, akinek ügy-

mert provizórt kell A magyarázat komoly vádakkal il

A belgrádi lapokat vernek fel tott politikai körök Rada botrányáról, úgy fog kifejlődni folytatja tovább iszerint az is céljátését kicsavarja P Ljuba kezére játs

A „Politika” Radával egészen gyanús üzletekbe semmi adót nem vért szült azonban niszterelnök fia, ségével, kijáráskel milliókat ker polgára lett. A r res és milliókat folyószámlája v hogy kiknek és „illetmények” cí

A támadások Rada is vádakkal tika” mai számátáadásaira a k Sztójadinovics

1. Igaz-e, h lamenti elnökség külföldi vállalko volt vasutügyi erkölcsi és állan lépésre készítetté

2. Tud-e ar lamenti elnöksé Radakovics ügy ről tárgyalt öm vics közölte az Önt, szolgáltatass tölem (Pacics N jadinovics pénz Tud-e arról, h Jovanovics Lj Öntre, hogy sz az volna a láts elnöke hallgató akciót. Jovanov felelt:

véd testvére egé fontabb prókator dást? Hiszen, h kenyérmagvak r alá! Miért is n nek semmi jogb értékük és miér denesre? Hány

Két fiával szédernél, Nem ült utolsó pesz

— Vöhi kö Fölemelték emelkedett han

„Nem egy a Szentséges, n jaik közül!”

Léní és Dóri ték. A minde megmozdult é szeméire.

— A Szen most tennük önz ember!

Peszach ut ügyvéd követé val, pelek lav

alatt lassan el mellett az assz korcsmát bé el földjük volt és

Menasse v val. Boltsok tiszta volt.

Parázna a „Arra veti kíván, nem fo vett, elvételik ie y Káinnal é

mert provizórt kellett adni egyik miniszternek. A magyarokat kompromittálja az államot és súlyos vádakkal illet több vezető politikust.

„Második frankügy ez a panama“

A belgrádi lapokban egyre nagyobb hullámokat vernek fel Pasics fiának üzletei. Beavattott politikai körökben úgy beszélnek Pasics Rada botrányáról, hogy abból egy második frankügy fog kifejlődni. Sztójadinovics vehemensen folytatja tovább is leleplezéseit, amivel egyesek szerint az is célja, hogy a radikális párt vezetését kicsavarja Pasics kezéből és azt Jovanovics Ljuba kezére játssza át.

A „Politika“ újabb cikkei szerint Pasics N. Radával egészen addig nem törődött senki, míg gyanús üzletekbe nem keveredett, amelyek után semmi adót nem fizetett az államnak. Rossz vért szült azonban a nép körében, hogy a miniszterelnök fia, visszaélve apjának népszerűségével, kijárással, titokzatos közvetítésekkel milliókat keres és az ország leggazdagabb polgára lett. A miniszterelnök fia milliókat keres és milliókat költ el. A Szlovén Banknál folyószámlája van, amelyből megállapítható, hogy kiknek és milyen összegeket utalnak ki „illetmények“ címe alatt.

Pasics Rada is vádol

A támadásokra — úgy látszik — Pasics Rada is vádakkal igyekszik felelni. A „Politika“ mai számában Sztójadinovics osztályfőnök támadására a következő kérdéseket teszi fel Sztójadinovicshez:

1. Igaz-e, hogy Ön Jovanovics Ljuba parlamenti elnöksége idején, ennek névjegyével külföldi vállalkozókat protezsált Jovanovics Joca volt vasútiügyi miniszternél? Melyek azok az erkölcsi és állami érdekek, amelyek Önt erre a lépésre készítették?

2. Tud-e arról, hogy Jovanovics Ljuba parlamenti elnöksége idején magához kérte dr. Radakovic ügyvédet és megkérdezte, hogy miről tárgyalt önnel? Tud-e arról, hogy Radakovic üzlete közölte az Ön apósával, hogy felszólította Önt, szolgáltassa vissza azt a levelet, amelyet tőlem (Pasics N. Radától) kaptam és amely Sztójadinovics pénzügyminiszternek volt címezve. Tud-e arról, hogy Radakovic tudomására adta Jovanovics Ljubának: gyakoroljon nyomást Önre, hogy szolgáltassa ki a levelet, különben az volna a látszat, mintha a parlament akkori elnöke hallgatólagosan megtűrte volna vejenek akcióit. Jovanovics Ljuba erre a közlésre így felelt:

véd testvére egész Zólyom vármegyének legkörmönfontabb prókatora volt. Láthatta Menasse a szerződés? Hiszen, ha látja, kacagni kellett volna, mert kenyérszűz nem esnek az erjesztési ételtalálnak alá! Miért is nézné meg a szerződés sorait, amiknek semmi joghatályuk, csak éppen valláskegyeleti értékek és miért gyanakodott volna Dórirra, a mindenesre? Hányszor bizott rá százezreket!

Két fiával és két magrontójávalült együtt a szédernél, Nem sejtette, hogy nyugalomban megült utolsó peszachi nagyvacsorája ez.

— Vöhi tömődő...

Fölemelték a boros poharakat és az áldóinák emelkedett hangján recitáltak:

„Nem egy támadt föl megsemmisülésünkre, de a Szentéges, neve áldassék, mindig kimentett karjaik közül!“

Léni és Dóri a Haggada fordított szövegét nézték. A mindene, rossz lelkiismerete pillanatra megmozdult és tekintete ráesett Léni goncsz szeméire.

— A Szentéges, neve áldassék — sziszegte — most tennük fog kimenteni a te karjaid közül, őrző ember!

Peszach után jött a katasztrófa. Borbászky az ügyvéd követelte a megtárt a sok idegen gabonával, pe ek lavinái zuhantak Menasse fejére és mi alatt lassan eluszott a gyerekeknek szánt vagyon mellett az asszony ékszere is, Dóri és Léni már korcsmát béleltek valahol a szomszéd vármegyében, földjük volt és pénzük.

Menasse valami messze városba került két fiával. Bolcsok lettek, küzködő emberek, de a lelkiük tiszta volt.

Parázna asszonyokról mondja az Irás:

„Arra veti a szemét, aki nem az övé. Amit kíván, nem fog neki megadni és amit birtokba vett, elvéteik tőle. Így volt ez az ősi kígyóval, így Káinnal és Korach-al, így Achitófél és Abea-

— Csak nem örült meg, hogy ingyen visszadjon a levelet, amikor kétszáz ezer dinárt is kaphat érte.

3. Vajon mit mondhatna Ön az omisi cementgyár eladásáról, hisz tudjuk, hogy Ön, mint államhivatalnok interveniált a külföldi gyár érdekében.

Végül kérem, hogy higgadtan, alaposan megfontolva feleljen ezekre a kérdésekre. Válasza és észrevételei különösen jól fognak esni.

Sztójadinovics válaszában bizonyítékokkal igazolja, hogy Pasics vádjai közönséges inszinuációk. Egyben beígéri, hogy Pasics Rada vádjaiért majd bíróság előtt kér elégtételt.

A nagyváradi községi választáson az ellenzék biztos győzelemre számít

(Nagyvárad, március 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma reggel csatakos esőben kezdődött meg Nagyváradon a szavazás. Egész délelőtt zuhogott az eső. Tizenhét szavazó kerületben meglehetősen élénkleg uralkodott. Átlag 12 ember 25—30 percet vett igénybe a szavazat leadásával, ami meglehetősen hosszú idő. Délelőtt 11 órakor egy-egy kerületnél 250—280 között ingadozott a leadott szavazatok száma. A zsidóság óriási tömegekben vesz részt a szavazásban és ennek tudható be, hogy eddig az ellenzék vezet. Az eredményt csak a késő éjszakai órákban fogják kihirdetni.

Az olasz fascizmus hetedik évfordulója Mussolini felhívása híveihez. Menaszették Farinaccit, a fascista párt vezetőit. Uj éra az olasz külpolitikában

(Róma, március 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A fascista uralom fennállásának hetedik évfordulója alkalmából Mussolini felhívást intézett híveihez, amelyben kijelenti, hogy az államkormányzás hatalmas problémáját megoldották, az ellenzékét megsemmisítették és hogy a világ a fascista Olaszországot szereti, becsüli és fél tőle. Ez azonban nem jelenti azt, hogy most már nem kell tovább dolgozni. A fascista kormány el van határozva, hogy ideáját minden vonalon tökéletesen megvalósítja.

Mussolini felhívásával egyidejűleg azt jelentette, hogy Farinacci, a fascista párt vezetőit, aki legutóbb a Mateotti-perben játszott fontos

szerepet, visszalép állásától és hogy ugyanekkor Bordenaro bécsi olasz követet külügyi államtitkárrá nevezik ki. Mussolini felhívása tehát, ugylátszik nem csupán retorikai műnek van szánva, hanem azt is jelenti, hogy a fascista organizáció belső ügyeiben is gyökeres változások állanak küszöbön. Ez semmiesetre nem a belpolitikára értendő, mert hiszen Olaszországban a fascista párt szinte kizárólagosan uralkodik, hanem sokkal inkább a külpolitikára.

Róma, március 29. Mussolini miniszterelnök elfogadta Contarini külügyi államtitkárnak a lemondását. Egyidejűleg kinevezte utódjává Bordenaro eddigi bécsi olasz követet.

Ki akarják utasítani a Resicán sztrájkoló idegen szábmunkásokat

(Resica, március 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Resica-műveknél tovább tart a sztrájk. Tungetzianu temesvári sziguranca vezérfelügyelő megint utasított és kérte a munkásság vezetőit, hogy a világitási és vízműveknél feltétlenül folytassák a munkát. Közölte továbbá, hogy mivel a sztrájk joga csak a román állampolgárokat illet meg és tekintet nélkül a sztrájk törvényre, a 401 külföldi munkás haladéktalanul álljon munkába, mert különben a belügyminisztérium kénytelen volna a kiutasítás jogával élni.

A munkásság vezetői kijelentették, hogyha az ézemvezetés kivanja, a külföldi munkások a törvény parancsára dolgozni fognak.

Ma egyébként Resicára érkezett Orghidan, a vállalat vezérigazgatója, aki azonban zárkóztottan viselkedik és karúli a nyilvánosságot.

lommal, így Adónijahuval, Ezijahuval és Háránnal. Ami nem járt nekik, arra vetették szemüket, azért elragadták tőlük azt is, amit birtokoltak.

És így volt ez Lénnel és Dórral.

Egy igeig virultak és az emberek hitványságából bizony köztisztéletet is élveztek. De megjött az első csapás, Léniék fia született. A irigység és izgalmaiktól fölmarat idegek az aszott szervezetet fölbonl szították és az embergyümölcs elhullatása után egyik betegség belekapaszkodott a másikba ebben az időt, korhadtt asszonyi ronsban.

Fölnevelkedett a fiu is és a beléoltott bűn kiterjedésedett benne. Semmirekélő naplopó lett belőle, hazug és tolvaj és mindenre elszánt haramia.

Amikor másodsor lecsukták, a szülőknék már annyi vagyonuk nem volt, hogy egyetlen gyermekük rabkosztját följavítsák.

Mind lejjebb-lejjebb gurultak a lejtőn. Ha visszakapaszkodtak, láthatatlan kezek kíméletlenül beléjük csapnak és nem volt menekvés. Dórinak annyija volt, mint csavargó korában, sőt annyija sem, mert dolgos erejét fölcsívták az esztendő és görnyedt hátával a mindig káromkodó asszony nem volt nyereség.

Csufszágra, erejüket vesztetten mentek el a faluból, mentek és évről évre kolduskenyéren vesződtek. Utszéli viskók, vagy halottas kamarák adtak hajlékot nekik, zápor péppé áztatta tarisznyájuk kenyerét, alamiznás lábballjók rongyokban foszlott le lábukról és szakgatás ült a csontjaikba.

A szivbajos Lénihez Dóri így szólt egy csapzott reggelen.

— Ha jobb keresetbe akarsz jutni, akkor megtaláltam annak is a módját.

— Megvan a módja, — rikácsolt vissza a nő — de akkor többet fogsz inni!

— Nohát úgy lesz — és nem törődött az asszony szidalmával — úgy lesz, hogy bekormozom

és bekötöm a szemeidet. Vak nő a legjobb üzlet — a koldusok világában.

Dörögő énekekkel vonszolta maga után a lekötött szemű asszonyt és a rézdarabok sűrűbben gyűltek. De mi haszna, ha az asszony egyre gyöngült és éjjeli menedékhelyeken és kórházakban kellett fetrengnie.

Tavaszi felé kitétek a betegek házából, azután rohatták öreg csontjaikkal tovább az utakat.

Amíg egyik peszach előtti napon el nem érkeztek Rimaszombat városába.

Itt este a zsinagóga udvarában a koldusok sorfalat állanak és a hívek hívásztják közülök a szédérhez való vendéget. Egy fiatal házigazda válagztása a vak asszonyra és urára esett. Léni és Dóri kivilágított fehér asztal mellé ültek, a gondos fiatalasszony és a család szorgoskodtak, a ház ura fehér köpenyt öltött és friss komolysággal rendezkedett az ezüst szédertál körül.

Dóri nézte a házigazdát, nézte és mind mélyebben forrta belé a szemét, úgy, hogy az elfoglalt házigazda is feltekintett. Piros hullám öntötte el akkor a koldus barázdás, öreg arcát, összerázkodott és egy eszelős mozdulattal letépte Léni szeméről a fekete rongyokat.

— Nyisd ki a szemed, Léni — hörgött — nyisd ki és lásd, ki ő! koldulsz egy vacsorát!

Léni kinyitotta a szemét, szivgörcsöt kapott és másodnapra a város kórházában meghalt.

Mert akit szeméi megláttak, az Gábor volt, a Menasse fia. A temető szélére temették és ime cda jutott a falak közé, ahová sok becsületben eltöltött esztendő után Menassét is elföldelték volt.

Az Irás beteljesedett rajta.

Még inkább beteljesedett Dórin, aki tovabolygott és akiről úgy tudták egész Pálcországbán, hogy minden széderesten éjjélkor kis léczára ült és amit az a nagy meleg tiseri napokon szokás, Jeremiás siralmait dudolgatta.

Százhatvan kilométeres sebességgel Amerika szívébe

(Columbus). Fájó szívvel bucsuztuk egymástól, mert aszerint, hogy kinek esett egy irányba az utvonala, csoportokba osztva a társaság emberei kísérték ki bennünket az állomásra. Én Columbus Ohioba utaztam, ebben az irányban rajtam kívül még hárman mentek: egy szíriai, Kanadába ment egy örmény és egy debreceni magyar ügyvéd: Dr. S. Este félhétkor kísérlünk beültetett a „Newyork Central“-társaságnak egy kényelmes kocsiába. Alig, hogy leültünk, mindenkinek a kezébe nyomott egy dobozt. Csokoládé volt benne, a dobozokra ez volt írva: „For home“. No, — gondoltam magamban — a hajóstársaság most a végén kedveskedni akar; nem rossz reklám! Szíriai utitársam közben már vigan táplálkozott a finom csokoládéból. Akkor odalépett kísérlünk és szigorú hangon mondta neki: „two dollar's“, mialatt kézzel-lábbal megmagyarázta, hogy ezért neki két dollár jár. Szegény fiú, mint-hogy ugysem tudott értekezni velem, szomorú képpel kifizette. Én most vettem csak észre, hogy miről van szó: itt kezdődik a szegény „greenhora“-ok, („zöld“-ek, ujjonnan érkezettek) első lelketlen kiszákmányolása. Figyelmeztettem magyar utitársamat s mindketten letettük a dobozt. Mikor rajtunk is be akarta hajtani a két dollárt, én hazulról hozott angol tudásom segítségével megértettem vele, hogy nem vagyok hajlandó pár bonbonért két dollárt fizetni. Szörnyen felháborodott egy magamfajta „green“-nek a vakmerőségén, de mikor látta, hogy merek vele magasabb hangnemben beszélni, elővett egy másik dobozt és azt udvariasan kínálta — 50 centért. Hiába, business az business. Megakarván tőle szabadulni, ki fizettük az 50 centet.

Az expresszvonaton

Sokat beszélnek az amerikai vonatokról, nem hiába: azok tényleg nagyszerűek. Kényelmes, nagy, plüss üléses természetűek. Kénelemes, akkor a legjobban örvendtem: minden kocsiiban van állandóan jégbehűtött víz és papírpoharak. Az utirányom Abeny—Buffalo—Cleveland—Columbus—Ohio volt. A második állomásnál belépett a kalauz, elkérte jegyeinket és az ülésen a fejünk fölött befűzött egy piros cédulát. Tanulmányozni kezdtem a papírt, majd rájöttem, hogy ez két oldalt szolgál: először is jelzi azt, hogy a jegyemet kontrollálták, tehát engem többet sem kalauz, sem ellenőr nem fog zavarni és a kalauznak is megkönnyíti a dolgot, nem kell minden megállónál végigkiabálni: „ki szállt fel kérem?“, hanem egyszerűen odamegy ahhoz az utashoz, akinek feje fölött nincs ott a vörös cédula. Azonkívül a jegyen megjelöli a kalauz, hogy hol kell átszállnom, — tehát nyugodtan alhatom, a kalauz az illető állomáson, s csakis ott, egész biztosan fel fog költeni. Lám, az amerikai praktikusság!

Éjfélkor érünk Buffalóba. A kalauz figyelmeztetett, hogy mind a négyünknek át kell szállania. Szíriai utitársunk meglehetősen tájékozott, ő már évek óta Amerikában él s most csak látogatásban volt odahaza, — de a kalauz látva, hogy idegenek vagyunk, leszáll velünk a vonatról, átad bennünket egy másik vasutasnak és elmondja neki, hogy kinek-kinek mi az utiránya. A vasutas elkísér bennünket a váróterembe, kér, hogy üljünk csak egész nyugodtan, míg ő nem jön vissza értünk. A buffalói állomás hatalmas épület, közepén impozáns csarnok, kényelmes padokkal. Természetesen, mint a vonaton, a várótermekben sincsenek osztályok. Közben örmény utitársunk már elutazott Kanada felé. Éjfélután fél kettőkor hozzánk jön a mi vasutasunk, hogy induló vonatunkhoz vezessen. Szíriai utitársam, sajnos, más irányba megy. Közben nagyon összebarátkoztunk s most, hogy elváltunk, még elkísér a vasúti kocsimig. Meglepetve figyelmeztetem, hogy elhagyta kofferrjét, — de ő csak mosolyog rajta, hogy milyen „zöld“ vagyok. Amerikában nyugodtan leteheti az ember a holmiját a legforgalmasabb helyen, — senki sem nyúl hozzá.

Röggelre már a szép Iri-tavak partján ha-

lad vonatuak. Amint beérünk egy állomásra, harangszót hallok. Ugy látszik: ez katolikus város. De vajjon milyen ünnep van ma? Egy jó óra múlva a következő állomásnál ugyancsak harangzugás üti meg fülemet. Mi az: itt később mennek a templomba? Mikor délfelé Clevelandban újból át kellett szállnom, magint csak hallok a harangzugást. A perronon sé tálvá egyszerre észreveszem, hogy elől a mozdonyra egy harang van odaerősítve s így jöttem rá, hogy Amerikában nem fűtyülnek, hanem harangoznak a vonatok.

Megérkezés Columbusba

Végre délután, 22 órai vasúti utazás után megérkeztem Columbusba. Az állomásnál várt reám egy rokonom, aki eltérően a tipikus „amerikai rokon“-tól, egész otlétem alatt minden tekintetben a legnagyobb készséggel rendelkezésemre állt. Alig, hogy kialudtam magam, egy térképpel a kezemben kíváncsian nekiindultam, hogy megnézzem: milyen egy amerikai város. Columbus 250 ezer lakosu város, mégis egy nap alatt kiismerheti magát akár egy kis gyerek is benne. Mértani pontossággal haladnak egymással, paralell az utcák és a város-házától számítva észak—dél-, kelet—nyugati részre van osztva a város. Ez minden amerikai városnak a beosztása. Kimegyek a főutára: a High Streetre. Ami legelőször feltűnik: rop-pant kevés férfit látok az utcán. Nőket, férfiakkal együtt, sétáló párokat egyáltalán nem látok. Gondolom, majd megárazom a déli korzót. Délelben tényleg nagy forgalom van: üzletek, hivatalok ontják ki alkalmazottjaikat, akik sietve mennek be egy-egy lunch roomba, gyorsan falnak valamit és már futnak is vissza. Egy órákor már megint csak egyes vásárló hölgyeket látok az utcán. Ugy veszem észre: Amerikában nem nagyon korzóznak az emberek s ugyancsak meglepetve látom, hogy teljesen hiányzik az európai semmittevők másik gyűjtőhelye: a kávéház. Az is már első nap feltűnt, hogy a nők aránytalan többsége rémesen festi magát s mindenki világos, fantasztikus, tarka színű selyemruhában jár, még az ősz matrónák is.

A columbusi zsidóság

A városnak mintegy 20—25 ezerfőnyi zsidó lakossága van. Szigoruan különváltan — sokszor ellenségeskedésben — élnek az orosz, magyar és német zsidók. Mindegyiknek megvan a maga külön temploma, külön egyesülete, szigoruan elkülönített társadalmi élete. Olyannyira, hogy a „vegyesházasság“ is ritkaságszámba megy. Alkalmam volt beszélgetni az orosz-zsidó hiúköség rabbijával: dr. Warrennal. Columbus előkelő negyedében, saját villájában lakik. Hatalmas, könyvekkel megrakott, elegánsan berendezett dolgozószobájában fogad.

Ami először meglep, az, hogy ortodox rabbi létére hajdonfont ül. Angolul kezdünk diskurálni, de aztán németül folytatjuk. Örül, hogy van mivel gyakorolja a németet. Ezelőtt talán 30 évvel Frankfurt a. M.-ban doktorált, aztán kikerült Amerikába és már hosszú évek óta Columbusban rabbi. Kényelmes, szép pozíciója van — havi 700 dollár a fix fizetése. Meglepetve veszi tudomásul, hogy én csak egy hete „amerikai“ vagyok — t. i. Columbus már az ország belsejében lévő kisebb város, ahová ritkán érkezik friss bevándorló. Elénkben érdeklődik a romániai viszonyok s a zsidóság sorsa iránt. Igyekszem röviden válaszolni, hogy én is előállhassak kérdéseimmel. Már egy hete vagyok itt és azóta annyi mindent láttam, annyi meglepetésben volt részem, hogy teljes zűrzavar van bennem. Shogyssem tudok tisztába jönni ezzel az Amerikával. Mindezt elmondom neki és dr. Warren mosolyogva bólogat a fejével: „Ja — my dear friend — Amerika und das Amerikanische Leben kann man in einer Woche nicht kennen lernen.“ Először is vegye tudomásul, hogy itten a mindennapi élet legapróbb megnyilvánulásától az emberek legbensőbb lelki világáig minden egészen más, mint odaát. Másodszor pedig nyugodjon meg, mindenki, aki odaától érkezik, egy nagy meta-

morfozison kell, hogy keresztül menjen, amíg „amerikanizálódik.“ Ez egy tipikus „greenhorn“ betegség. Igen kérem — de meddig tart ez a betegség — és mi a gyógszere? Egyénenként változik, — feleli dr. Warren — az egyik ember külsőleg belsőleg is hamarabb aklimatizálódik, a másik később. Van, aki úgy gyógyul meg, hogy teljesen magába szívja Amerikát és aztán felszívódik Amerikában, — van, aki immunis marad és előbb utóbb visszamegy Európába. Még sok-sok mindent mondott nekem ez a nagytalentedű ember arról a hihetetlen hajszáról a dollár, a vagyon után, melyhez hasonló talán sehol sincs a világon — s arról a csendes, nyugodt, biztos életéről, mit szintén csak Amerikában lehet megtalálni.

Egy kis reklám

Másnap megismerkedtem a columbusi cionista helyicsoport elnökével, dr. Abrahamson orvossal. Annnyira összebarátkoztunk, hogy szinte minden nap felkerestem a rendelőjében. Egy este a kulturbizottság gyűlést tartott, hogy a júli. 23 án rendezendő Herzl-emlékűnnepélyt megbeszéljék. A gyűlésre engem is meghívtak. A bizottság tagjai mind orosz zsidók voltak. A totum-faktum egy 22—24 éves jogász volt. Felkértek, hogy az ünnepély keretében én is mondjak egy beszédet, vázoljam az ottani zsidóság helyzetét, amit én természetesen készséggel el is vállaltam.

Ezt a megbeszélést követő szombat délután nyugodtan sétálok a High Streeten — mikor egyszerre majdnem elsédültem a meglepetéstől: egyik kirakatból a saját képemet látom reám bámulni! Hát ez mi? Rögtön megveszem a „Jewish Chronicle“-t (az itteni zsidó lap) és az első oldalon megtalálom a fényképet, fölötté ökönyvi betűk hirdetik, hogy a columbusi cionisták „disztrudége“ a Herzl-ünnepélyen beszédet mond — mindenki ott legyen. A kép alatt rövid ismertetés, aztán az epiteton-ornánszok egész áradata, különböző rangok és címek... Hirteleniben igazán nem tudtam: dühöngjek-e, vagy nevessek rajta. Fogom az újságot és magamból kikelve rohanok az említett jogász főrendezőhöz. Kérem: mit jelentesen ez a cikk, hisz ez csupa hazugság, szélhámosság! Olyan nyugodtan nézi felháborodásomat, hogy szinte zavarba jövök. Aztán kedvesen reám teszi a kezét: „Dear Professor! That ist nothing“ — ez semmi, Amerikában semmit sem lehet elérni — reklám nélkül... Julius 23 án tényleg megtartották a Herzl-ünnepélyt. Komoly, szép, zivós programmal. Nagy figyelemmel hallgatták végig előadásomat és az ünnepély után az ifjuság tüntető óvációban részesített. A rá következő napon végig kellett vizitelnem az összes zsidó családokat. Már ismertem egész Columbusot.

Közben barátaim értesítették, hogy ők már négyen együtt vannak Newyorkban, jó volna, ha én is odamennék. Hiába volt a sok ismeretség — örömmel siettem vissza a régi baráti körbe. Pittsburgon, Philadelphian keresztül — augusztus 1 én Newyorkba mentem.

Kun Adalbert

Nagy
harisnyavásár

mélyen
leszállított
árakkal

Kötött harisnya, minden színben..... Lei 30
Flohr harisnya, minden színben..... Lei 58
Muszlin harisnya, divatszínben..... Lei 69
Cérna-muszlin, minden színben..... Lei 98
Selyemfátyol harisnya, minden színben, Lei 12

Blatt

Főtér 13. szám

Divatkielőkben és költőtarukban óriási választék.

A Keren Erdély

A Keren Hajj...
mából a Keren H...
a következő felhí...
Mi

Évezredek elő...
gok létesülnek, é...
ujjálélednek. A n...
dik, százezrek v...
Mert így akary...
gok veszték, orsz...
kicsérés, lengye...
lás bonyolódik le...
diáját okozva. Ig...
lan fegyverek ag...
És ime, mi...
minden fegyver...
Erő, mely ország...
got rombolna. N...
a másikba, anélk...
Mindezt a felsza...
teremtő munkak...
mozdult lelkiism...
edése mocsarak...
sivatagot termék...
nyák és városok...
a semmiből. A...
mizmás mocsár...
dohány-, narai...
ölti fel.

A világtörté...
meg sem álmo...
országépítés: E...
kül, fegyver né...
erejével. Ember...
nyottak, az imp...
anyaföld produ...
jutnak a világh...
sági válság kö...
emberrétegek e...
tek hazához és...
ismerete megm...
ságok reneszáns...

És e csodá...
tebb népek leg...
nemrég zenget...
dáról az angó...
sát intéző Cha...
nem ismert p...
leghizelgőbb sz...

Miudezen...
áldozatot az...
nemzeti zsidó...
mindenki, hog...
produktív, al...
Mindenki vil...
meg ezzel leg...
tett nyomorgó...
zöknek ad ké...
dos, sőt évezre...
kikötők terem...
zöttek hazát k...

A hitű z...
elő valóságga...
ban és falvaik...
zsidó vallási...
móniában m...
tipusát: a m...
aránt lelkes...
Ebben a sze...
vallási hagy...
véreink töm...
való intenzív...
hathatósabb...
követelménye...
tattassék.

Lehetetlen...
zéstől áthato...
érezzenek se...
lelkesedés a...
lehetetlen, h...
annyi keserv...
ezredekén

AR
mod
Cluj, C

A Keren Hajjeszód felhívása Erdély zsidóságához

A Keren Hajjeszód öt éves jubileuma alkalmából a Keren Hajjeszód erdélyi kuratóriuma a következő felhívást bocsátotta ki:

Minden zsidóhoz!

Évezredek előtti csodák idejét éljük. Országok létesülnek, évszázadok óta alvó nemzetek újjáélednek. A nagy népvándorlás megismétlődik, százezrek vonulnak el más világrészekbe. Mert így akarja a világ areopágja. Országok vesztek, országok lettek, török-görög nép kicserélés, lengyel-német cserékényszervándorlás bonyolódik le, annyi százezer ember tragédiáját okozva. Így parancsolja az ellenállhatatlan fegyverek akarata.

És ime, minden nemzetközi areopagnál, minden fegyvernél impulzívabb erő tör elő. Erő, mely országot alakít, anélkül, hogy országot rombolna. Népvándorlás egyik világrészből a másikba, anélkül, hogy az állam parancsolná. Mindezt a felszabadult tízezrek lelkes öröme, teremtő munkakedve kíséri. És a milliók megmozdult lelkiismerete és az átvándorlók lelkesedése moccsarakat csapol, sziklát robbant, sivatagot termékenyít meg, erdőket ültet, a tanya és városok máról-holnapra bukkannak fel a semmiből. A tunya arab természetlenség, mizsuás moccsár, sziklás partvidék ime, buza-, dohány-, narancsültetvények és kikötők képét ölti fel.

A világtörtételemben eddig ismeretlen, meg sem álmított csodákat produkál ez az országépítés: Erec Jisráél újjáépítése. Vér nélkül, fegyver nélkül, csak a kultúra és munka erejével. Emberi öntudatra kápnak az elnyomottak, az improduktív közvetítés helyébe, az anyaföld produktív megművelése lép. Így jutnak a világháború és az azt követő gazdasági válság következtében tönkrement egész emberrétegek egzisztenciához, fajukban üldözöttek hazához és a világ minden zsidójának lelki ismerete megmozdul, a legnemesebb zsidó saját ságok reneszánszát élék.

És e csodának csodájára jár a legműveltebb népek legműveltebb államférfia is. Csak nemrég zengett dicsőítő himnuszot erről a csodáról az angol alsóházban a világrészek sorát intéző Chamberlain. A mezőgazdaság eddig nem ismert produktíváról emlékezett meg a leghízelgőbb szavakban.

Mindezen eredményekért egyformán hoz adozatot az európai zsidó, az asszimiláns és nemzeti zsidó, az ortodox és neológ. Boldog mindenki, hogy részt vehet ebben a szociális, produktív, altruista és nemzeti munkában. Mindenki világfelfogásához képest valósítja meg ezzel legszebb óhaját: egzisztenciáját vesztett nyomorgó tömegeket tesz keresőkkel, éhezőknek ad kenyeret, a semmiből, az évszázados, sőt évezredek tanyaságából farmok, városok, kikötők teremődnek, ahol a fajuk miatt üldözöttek hazát kapnak.

A hithű zsidóság évezredek fohászai válnak élő valósággá Erec Jisráél újjáépülő városaiiban és falvaiban, amelyeknek lakossága az ősi zsidó vallási hagyományokkal tökéletes harmóniában most alakítja ki az igaz zsidóság típusát: a munkás, népéért és vallásáért egyaránt lelkesedő és küzdő, országépítő zsidót. Ebben a szent munkában vezérszerep vár a vallási hagyományokhoz ragaszkodó hittestvéreink tömegeire, mert éppen a munkában való intenzív részvételükkel biztosíthatják leghatékabban, hogy az építőmunka a vallási követelmények teljes figyelembevételével folytatassék.

Lehetetlen, hogy éppen a mély vallásos érzésből áthatott zsidók ne érezzék ezt és ne érezzenek semmit sem az emberi érzések és lelkesedés annyi oldalú megnyilvánulásából; lehetetlen, hogy éppen hithű testvéreink, kik annyi keserves megpróbáltatáson keresztül évezredek át fentartották a zsidó népet, ne

legyenek áthatva a zsidó nép újjászületésének magasfosságától.

Lehet jó angol, lehet jó német, jó amerikai, jó román, jó magyar, lehet szocialista, a Palesztina-munkát segítő zsidó, — csak éppen a vallásos zsidó ne vehessen részt ebben a munkában? Nem hihetjük ezt. És ezért az országépítő munka jövőjébe vetett rendületlen hittel fordulunk minden zsidó testvérünkhöz: Minden zsidó teljesítse kötelességét! Vegyünk részt mindnyájan a Keren Hajjeszód zsidó termelő

munkát, zsidó életet teremtő nemes munkájában!

A Keren Hajjeszód központi bizottsága.

dr. Kertész Jenő dr. Szönyi Géza dr. Balázs Enrde
alelnök. főtákar. elnök.
Bergner Dezső, Biró Andor, dr. Darvas Simon,
Giszkalay János, dr. Hamburg József, dr. Jakobi Emil, Klinger József, dr. Kohn Hillel, dr. Neufeld Mihály, dr. Neumann Vilmos, Öhlbaum Etus, dr. Pollák Sándor, Sennensieb Hermann, dr. Schönberger Menasse, Waldner Mór, Weiss Mendel: a bizottság tagjai.

Apponyi Albert elismeri

a nemzeti kisebbségek önkormányzati jogát

(Budapest, márc. 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Apponyi Albert gróf a főiskolai hallgatók egyik egyesületében előadást tartott a nemzetiségi kérdéstről és kijelentette, hogy a magyar nemzetiségi politika a múltban a nemzetiségek kisebbségi jogait csak individuálisan ismerte el. Magyarország nem ismerte el a kisebbségek államjogi különállóságát és azon iparkodott, hogy a kisebbségek vezéreit a magyarságba olvassza be és mindenképpen a területi központosítást tartsa szem előtt. Apponyi szerint ezzel az ideológiával szakítani kell. Ma már nem lehet elutasítani azt, hogy a közös fajhoz tartozó állampolgárok bizonyos egységét elismerjük. Ugyanugy nem lehet elutasítani azt a követelést, hogy a nemzeti kisebbségek bizonyos területi önkormányzatot kapjanak. Nem lehet ragaszkodni az egységes magyar intelligencia fikciójához sem, amikor a nemzeti öntudat kulturális téren az egész vonalon ki akarja élni magát. A magyar nemzet jövője attól függ, vajjon sikerül-e mindazt a múltból a jövőbe átmenteni, ami életképes. Azokat az ideákat, amelyek elveszítették életképességüket, haladék nélkül el kell ejteni.

A városi tanács tagjai nem jelentek meg az első tanácsülésen

Amíg a kinevezés meg nem jelenik a Monitorul Oficialban, nem tekintik Mihali Tivadar drt Kolozsvár polgármesterének

(Cluj-Kolozsvár, március 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mihali Tivadar dr., Kolozsvár új polgármestere, akinek kinevezését egy bukaresti távirat adta tudtul, hétfőn délután 5 órára a tanács tagjait magához kérte. A meghívás a következőképpen hangzott:

KOLOZSVÁR VÁROS POLGÁRMESTERHIVATALA

No. 5176—1926. tan.

Nagyságos
a városi tanács tagjának

Tisztelettel kérjük Önt, hogy okvetlenül szíveskedjék részvenni ma, azaz 1926 márc. 29 én, hétfőn délután öt órakor tartandó tanácskozáson, amelyet a város polgármestere hivatalában fogunk megtartani.
Kolozsvár, 1926 március 29.

Polgármester: Titkár:
dr. Th. Mihali s. k. Moga s. k.

Európa államai ismét fokozottan fegyverkeznek

Houghton amerikai nagykövet jelentése az újabb háborús veszedelestről.
Amerika ismét izolálni akarja magát az Óvilágtól

(Páris, március 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A genfi ülés kudarca után Houghton amerikai nagykövet részletes jelentést küldött Washingtonba az európai helyzetéről. A szenzációs érdeklődést keltő jelentést Coolidge elnök rendeletére most az összes amerikai lapok közzétették. Houghton nagykövet bizalmas jelentésének publikálása diplomáciai és politikai körökben kinos feltűnést keltett, annál is inkább, mert a jelentés azt bizonyítja, hogy Amerika ismét izolálni akarja magát az európai problémákba való beavatkozástól. Amerikából a jelentések eddig csak egy részét táviratozták meg a londoni lapoknak és ezek nyomán a „Temps” is közli az alábbi részleteket:

Európa, ha politikai vezetői után itéljük meg, — kezdődik Houghton jelentése — semmit sem okult a háborúból. A Népszövetség egyáltalán nem olyan nemzetközi szerv, amely alkalmas lenne a béke biztosítására, hanem inkább az 1815. évi szentszövetség restaurációja. A mai helyzet mellett negyven évig sem lehet garantálni Európa békéjét, hiszen az annyit garantálni Európának senki sem akarja. Biztos adatok vannak arról, hogy több európai állam éppen most adott fel nagyobb fegyverrendeléseket. Egy olasz gyár például Görögországnak szállít 200 ezer Mannlicher-puskát, amelyből a szovjet is sokat rendelt. Az oroszok mindent elkövettek, hogy Angliától fegyvereket és fegyvergyártásra alkalmas gépeket

kapjanak, ami azonban nem sikerült, mert Angliában szigorúan tilos Oroszországba fegyvert szállítani. Erre a német gyárakat árasztották el megrendelésekkel. A titkos német fegyverraktárakat most nagysietve hajókra rakják és Kinába, meg Törökországba viszik. Az összes balkáni államok is sorra rendelnek puskákat, gépfegyvereket és más hadiszereket különböző municiógyáraknál, hasonlóképpen Finnország, Litvánia, Lengyelország és Románia is. Jugoszlávia most tárgyal 40.000 Mauser puskát átvételéről.

A jegyzék ezután megállapítja, hogy Amerika, amely pedig bizott Locarnóban, nagyon kiábrándult Európából és ha Houghton jelentése idejékorán került volna nyilvánosságra, az Egyesült Államok aligha csatlakoztak volna a hágai nemzetközi döntőbíróshoz és egyetlen centet sem engedett volna az olaszok háborús adósságaiból. Az egyetlen ország, amelynek politikai és népe egyaránt és becsületesen akarják a békét, — Anglia, amely azonban semmit sem tud csinálni Franciaország miatt, mert Chamberlain Austin azt hiszi, hogy Franciaországgal együtt kell haladnia nemcsak Keleten, hanem Európában is, amely ilyenformán feltartóztatlanul rohan egy újabb világháború felé.

* Palesztina legújabb és legtekélyesebb falitárképe 100 lej, az Uj Kelet könyvosztályában.

ARON DAVID

modern uriszabósága
Cluj, Calea Regele Ferdinand 32.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes orléányi és bányai zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet cikkének utánneműsítését csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Az Uj Kelet fiókiadóhivatalai és szerkesztőségei:

Aradon: Horváth János Löbl Hirlapiroda, Str. Romanului 2. (Zrinyi-u.)

Oradea-Mare-Nagyváradon: Blum Zsigmond, Str. Aurel Vlaicu 51., vagy Ezedévi emléktér 2. (Ernyőzlet.)

Sighetul-Marmatiel-Máramarosszigeten: Fried Miksa, Zsidó Nemzeti Szövetség.

Timisoara Temesváron: Strausz Béla, Zsidó Nemzeti Szövetség I. Mercy u. 2.

A mai naptár

Kedd
5686. Niszán 15.
Peszach 1
1926. március 30.

Szerda
5686. Niszán 16.
Peszach 2
1926. március 31.

Csütörtök
5686. Niszán 17.
Chol hamced 1.
1926. április 1.

— Az Uj Kelet legközelebbi száma a közbeeső ünnepek miatt pénteken reggel a rendes időben fog megjelenni.

— Az Akiba című tárca közlését anyagtorlás miatt csak a jövő számban folytatjuk.

— **Március 31-én zárul a jelentkezési határidő a palesztina-egyiptomi kirándulásra.** Már csak két nap áll a közönség rendelkezésére, hogy résztvételre jelentkezessen a palesztina-egyiptomi társaság kirándulására. Ezentúl jelentkezni már csak táviratilag lehet. Az eddig beérkezett személyes, vagy írásbeli jelentkezéseket az Uj Kelet szerkesztősége áttette a kirándulást szervező irodához, amelynek címe: Kairó iroda, Cluj, Plata Mihai Viteazul 2. I. emelet.

— **Küüntetés.** Feiner Farkas, a Pankotai Mezőgazdasági és Ipari Rt. igazgatóját méltán megérdemelt magas kitüntetés érte. A király a kereskedelem és ipar terén kifejtett kiváló és eredményes működéséért a „Meritul Comercial si industrial“ első osztályú érdemkeresztjét adományozta neki. Feiner Farkas kitüntetése széles körökben keltett őszinte örömet és a királyi kegy alkalmából számszerű keresést fel szerencsekívánataikkal. Feiner Farkas a zsidó közéletnek is köztisztelőben álló vezetőembere, aki minden igaz zsidó ügynek lelkes és áldozatkész harcosa.

— **A nagyváradi zsidó cserkészek estélye.** Nagyváradról jelentik: A nagyváradi zsidó liceum cserkészei nagyszabású és nívós Heimbändert rendeztek. A kitűnően sikerült cserkészes estély szereplői a következők voltak: Hatásos konferanzier volt Faludi István. Prologot Wurm Márkus mordított. „Izraelnek fia vagyok“ című verset Feldmann Károly szavalta. Hegedű duettet Molnár és Faludi játszottak. Majd több rövid színdarab és táncszám volt, amelyek szereplői: Wurm Márkus, Neuman Mancsi, Beck Gyula, Feldmann Károly, Kertész János, Salamon Pál, Poldasz János. Szabó Pál és Molnár János igen sok tehetséget árultak el. Igen érdekes jelenete volt még a rendezvénynek a Mogen Dovid tornamutatóvány az egész órs bemutatkozásával. (f. zs.)

— **Sztrájkba léptek a kolozsvári fogházőrök.** A kolozsvári ügyészség fogházának őrei már hónapok óta nem kapták rendszeresen és pontosan fizetésüket. Március havi fizetésüket még a mai napig sem folyósították és így elhatározták, hogy a mai nap, vagyis március 29-én délután hat órakor sztrájkot kezdenek. Amennyiben sérelmes ügyüket nem intéznék el kellő időben, akkor egy fogházőrökből álló delegáció fog leutazni Bukarestbe, hogy a felsőbb hatóságoknál kereszenek orvoslást.

— **A szatmári sómérok peszachi előadása.** Peszach másodnapjának estélyén, március 31-én fényes műsoru előadást rendeznek a szatmári sómércsapatok a ref. leányiskola tornacsarnokában. Az estély jövedelmét a Keren Kajemet, a szatmári héber elemi és sómér táborozási alap javára fordítják. Az előadáson, amely iránt városzerte óriási az érdeklődés, Borgida Sándor sómérparancsnok fog konferálni. Ünnepi beszédet dr. Fischer József fog tartani. Löwenkopf Kálmán a héber iskola igazgatója Morris Rosenfeld „Die jiddische Freiheit“ című versét fogja szavalni. Kaczér Illés „Gólem ember akar lenni“ drámai színdarabját Szabados Árpád rendező Grósz Böske, Schwartz Sándor, Stark Ferenc, Levendel Sándor és Friedmann József szereplőkkel. Színpadra kerülnek még Katz László: „Sómérszínpad“ és Karinty: „Ugratás“ című vígjátéka. Herskovič Béla hegedűművész fellépte, Klein Ernő gur „Chág Háppészach“ című héber színdarabja és a héber elemi által előadott „Hatikvah“ egészítik ki a gondal összeállított műsört.

— **Házasság.** Waldberg Flóra Cluj és Gottlieb Sámuel a „Foresta“ titkára, Szászrégen, házasságot kötöttek.

— **A nyáradszeredai helyicsoport újalakítása** Március hetedikén folyt le impozáns keretek között a nyáradszeredai helyicsoport újjászervező közgyűlése dr. Erdély Emil körzeti kiküldött elnökletével. A közgyűlésrésztelen lefolyásáról legközelebbi számunkban fogunk beszámolni.

— **Telmányi Emil hegedűkoncertje.** Telmányi szombaton este adott hangversenye élmény mindazok számára, akik a zenét szeretik. Telmányi egy a recitativ, mint a technikai részekben teljes ura a hegedűjének. Amikor markás fejt ráhajtja a hegedűjére és felcsendül a dallam, vagy a hallgatót elbűvölő ördögös és erőteljes virtuozitásával, az ember érzé, hogy végleg hatalma alá került. Telmányi energikus művészeinek. Kétségtelen, hogy Telmányi egyike a hegedű szon mestereinek, akiket a legnagyobb virtuozok közé számíthatunk. Műsora első része Frank szonátájából és Saint-Saens H moll koncertjéből állott. A Saint-Saens hegedűversenyt megérzéssel és páratlan rutinnal hozta ki. A Frank szonata csodás szépségeit, különösen a recitativ részekben, nagy érzéssel telt játéka hatásosan festette alá. A hangverseny második részében apró darabokban ragyogtatta meg technikáját. Tartini Corti: Il meccanismo dell'arco című darabjában arpeggioi mint tökéletes gyöngyszemek sorakoztak egymásmellé. Beethoven Ruer Török indulóját a közönség tomboló tapsára meg kellett ismételnie. Wienavsky Souvenir de Moskau című darabjában valóságos frappirozta a hallgatóságot hibátlan technikájával és tömör üveghangjaival. A hangverseny sikeréhez a legnagyobb mértékben hozzájárul Kósa György művészi zongorakísérete. A két művész három ráadásal köszönte meg a színházat zsufoltság megtöltött közönség szűri nem akaráó ovációját. (k. l.)

— **Végleg likvidál az Osztrák-Holland bank.** Bécsből jelentik: Április hatodikán tartja az Osztrák Holland bank rendes közgyűlést, ezután az utolsó. A közgyűlésen heterjesztik a mérleget és felszámolásra vonatkozó fontosabb előterjesztéseket. A közgyűlés egyben elrendeli az Osztrák-Holland bank teljes likvidálását és ezzel az osztrák gazdasági életben egykor nagy szerepet játszó pénzintézet megszűnik.

Husvétii vásár
melyen leszállított árakkal.

Muslin harisnya lei 88
Cérna flor lei 97
Selyem flor lei 115
Selyem, tartós 150-180

Keztyü és kötöttáru nagy választékban

HELIOS-nál
Főtér 7 szám.

— **Kolozsvári diákok Prágában.** Prágából jelentik: Tegnap a kolozsvári egyetem orvostanhallgatóinak egy csoportja érkezett Prágába, akiket az ottani diákegyesületek képviselői, a város hatóságai és a román követség fogadott. A vendégek tiszteletére a diákmenzán bankett volt, mely alkalommal a Prágában tanuló beszarábiai diákok incidenst provokáltak és azzal vádolták a kolozsvári diákokat, hogy fascisták. Rendőrségi intervenció vetett véget a sajnálatos eseménynek, amely oly nagy felháborodást keltett, hogy még orosz kommunista körök is az incidenst provokáló kommunista diákok kiutasítását követelik. Ezzel kapcsolatban a kolozsvári csehszlovák konzulátus a következő közlést kéri: Március hó 25-én megérkezett a kolozsvári orvosi kar hallgatóinak 37 tagu kiránduló csoportja a prágai Wilson állomásra, ahol Prága városának, az egyetemnek, a külügyminisztériumnak és a csehszlovák diákságnak a képviselői szíves fogadtatásban részesítették őket. Dálben a csehszlovák diákság menzáján tiszteletükre barátságos ebédet rendeztek. A beszarábiai szocialista diákság ez ebéd alatt incidenst provokált, azon ügy alatt, mintha a megérkezett vendégek A. C. Cuza fascista szervezetének tagjai lennének, tiltakozván az ellen, hogy őket megvendégteljék. A rendőrség egy csztágnak közbelépése vált szükségessé, mire az incidens befejeződött.

— **Paál Judith modern táncestélye a kolozsvári Magyar Színházban.** Zsufolt ház tapsolta végig az alig 12 éves Paál Judith szombatesti bemutatkozó táncestélyét. Paál Judith, aki Ligeti Józsefnek, a román opera balletmesterének tanítványa, fiatal kora ellenére kiforrott színésznő, aki eredeti felfogású kreációival valóságos frappirozta a közönséget. Kifejezőképessége a legkomplikáltabb motívumokat is plasztikus könnyedséggel, poentirozot nianszokban tudja megeleveníteni, amiben értékes segítsége volt a kitűnő diszletzés. Az ünneplésből Ligeti József is kivette részét, aki szolótáncával és pantomimjeivel aratott frenetikus sikert. A táncestély előtt Möriz Zsigmond egyfelvonásosát „Mint a mezőnek liliumai“ adta elő a színház drámai együttese.

— **A gyalui éjjeli őr agyonlőtt egy embert.** Vasárnapról hétfőre virradó éjjel borzalmas gyilkosság történt Gyalu főutcáján. Jocan György éjjeli őr valószínűleg ittas állapotban fegyverével játszadozott és a szemközti jövő Bogyá Jánosnak mutogatta a fegyvert. Még nem tudni szándékosan-e, vagy véletlenül, a fegyver Jocan bizonytalan keze között elszűlt és a mellette álló Bogyá Jánost halálosan találta. Kedden az ügyészség részéről bizottság fog kiszállani Gyaluba helyszíni szemlére és a bizottság hivatott megállapítani azt, hogy a gyilkosságot Jocan akarattal, vagy pedig öntudatlan állapotban követte el.

— **Bukarestben megkezdtek a hadikárok kifizetését.** Bukarestből jelentik: A bukaresti pénzügyigazgatóság megkezdte a hadikároknak részére megszavazott 10 százalékos kvóta kifizetését. A kártalanításokat a következő esetekben folyósítják: belföldi vagy külföldi tuzokért, halálesetekért, ellenség által elkövetett kivegzésekért, erőszakért, lopás és rablásokból keletkezett károknak részére. A pénzügyigazgatóság jelenleg Ilfov megye és Bukarest részére eszközli a kifizetéseket. A többi városok hadikárosltjainak az illető megye pénzügyigazgatósága fogja a kifizetést elvégezni.

Cluj, Str. Universitáti 1.
(volt Egyetem-utca)

„OPTICA“
legmodernebb látszerüzlet.

Gumuiárknban és kötszerekben a legnagyobb raktár és legolcsóbb árak

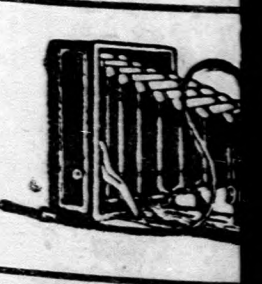
— **Leszav**
liből jelentik: a bábérjavaslá ellen leszavaztá molnak a ház kiírásával. Az szerint, május

— **Nados főkapitányi**
Nadosy Imre még mindig ka fizetését, sőt a másra kerülő 19. mindig szerepel budapesti lapok ügyminiszternek függesztéssel egy főkapitányi fizet

— **Kettős bucaresti vo**
hírek terjedtek resti expressz hogy a vonat n várakozás után ért fordult az a vonat sorsáról öt óra husz per kiderült, hogy a Zernest és Preszeitközött, Den siklott és emiat keresztül folyta Nagyszeben felé késst. A megr behozni.

— **A buda tünt igazgató vetette a Dur**
tel ezelőtt a leg eltűnt Hönich igazgatója. Hüb Hönich eltűnését szombaton este Átkutatták a ru Henrik névjegye vére köldött leve hogy a holtteste Zsebében ott volt ben néhány miládját még szomsárnap reggel család tagjai, ak gátót. Temetés uti temető halot

— **Párisba dulóját ünnepe**
külföldiek, akik Nemzetközi Háló a visszautazásukt sejtik, hogy a b irodájában szület még pedig kerek időben a lejtős csilingelt. A bou alatt azonban ek rárt élte a hires költemény hangzó szűnt s az az érház Párisban, a volna el: a Grand kor tünt el a m emléket kegyele a nevé sem sa Ebben a Grand évvel, egy téli es diner után próbál sokat rendezni. T kávézó, söröző é mozielőadást a hi Marey találmányá

Szövő

3 kell a kis babának: Höfer hintőpor, krém, szappan

— Leszavazták a porosz kormányt. Berlinből jelentik: A porosz nemzetgyűlésen tegnap, a házbérijavaslat tárgyalásánál, 198 szavazattal 195 ellen leszavazták a kormányt. Minden percben számolniak a ház feloszlásával és az új választások kiírásával. Az új választásokat az eddigi tervek szerint, május 8-án tartják meg.

— Nádossy a börtönben is megkapja főkapitányi fizetését. Budapestről jelentik: Nádossy Lure, a letartóztatott országos főkapitány még mindig kapja a belügyminisztériumból a teljes fizetését, sőt a nemzetgyűlés husvét után tárgyalásra kerülő 1926—27. évi költségvetésében még mindig szerepel az országos főkapitány fizetése. A budapesti lapok támadják a kormányt, mert a belügyminiszternek módjában állott volna, hogy a felügyelőséggel egyidejűleg megszüntesse az országos főkapitányi fizetést.

— Kettős vasuti baleset a kolozsvári-bukaresti vonaton. Vasárnap délelőtt riasztó hírek terjedtek el Kolozsváron arról, hogy a bukaresti expressz katasztrófa érte. Az történt ugyanis, hogy a vonat nem futott be 11 órákor. Többórás várakozás után a nyugtalan közönség felvilágosításért fordult az állomás forgalmi irodájához, de ott a vonat sorsáról semmit sem tudtak. Végre délutáni öt óra husz perckor berobogott a vonat és ekkor kiderült, hogy a fővonalon kettős baleset történt. Zernest és Predeal között két tolatómozdony összeütközött, Derestyén pedig egy személyvonat kiakadt és emiatt az expressz nem tudott Brassón keresztül folytatni útját, hanem kénytelen volt Nagyszeben felé kerülni és az idezte elő a hatóság kérésére. A megrongált fővonalat máris sikerült rendezni.

— A budapesti Konkordia malom elűnt igazgatójának holttestét Téténynél kivette a Duna. Budapestről jelentik: Hat héttel ezelőtt a legrejtelmesebb körülmények között eltűnt Hönich Henrik, a „Concordia malom“ vezérigazgatója. Hét napos kínos kétség után megoldódott Hönich eltűnésének rajtélye. Nagytétény mellett szombaton este a Duna kivette Hönich holttestét. Kutatták a ruha zsebeit és megtalálták Hönich Henrik névjegyeit, klub igazolványát és több, nevére köldött levelet. A csendőrök megállapították, hogy a holttesten semmi kúlerőszak nyoma nincs. Zsebében ott volt aranyórája, pénztárcája, amelyben néhány millió koronát találtak. Hönich családját még szombaton értesítették a leletről. Vasárnap reggel már kinn voltak Nagytétényben a család tagjai, akik felismerték az eltűnt vezérigazgatót. Temetése szerdán délután lesz a Kerepesi úti temető halottas házából.

— Párisban a mozi harmincéves évfordulóját ünnepejték. Párisból jelentik: Azok a külföldiek, akik párisi tartózkodásuk alkalmával a Nemzetközi Hálókocsitársaság irodáiban váltják meg a visszautazásukra szóló hálókocsijegyet, nem is sejtik, hogy a boulevard des Capucines ez előkelő irodájában született meg a világon a legelső mozi, még pedig kerek harminc évvel ezelőtt. Ebben az időben a lejtős nagy boulevardokon még a lóvasut is üzemelt. A boulevard des Capucines 14-ik szám alatti azonban ekkor már ott pompázott és virágkorát élte a híres Grand Café, amelyről annyi dal és költemény hangzott el. A Grand Café azóta megszűnt s az az érdekes, hogy azóta sem akadt kávéház Párisban, amelyet Grand Cafénak neveztek volna el: a Grand Café megszűnésével egy darabkor tűnt el a mult századvégi Páris életéből, ennek emlékét kegyeletesen őrzik olyan formában is, hogy a nevet sem sajtóztatják ki más kávéház számára. Ebben a Grand Café-ban ezelőtt körülbelül harminc évvel egy téli estén a kávéház hátsó helyiségében, díner után próbáltak először mozgókép-előadásokat rendezni. Természetesen belépődíj nélkül, a kávézó, söröző és likőröző közönség számára. A mozifeladást a híres Lumière-fivérek vezették, akik Marcy találmányán elindulva, konstruálták meg az

Vidéki amatortényképezők kérjenek arjegyzéket
POLITZER
fotóáruházról Carel-Mare.
Vidéki szétküldés. Alapítotott 1896.

első vetítógépet. Az előadásnak óriási sikere volt, hamar elterjedt a híres az egyszerű kávéházi hátsó helyiségben tartott primitív előadás nemsokára megvetette a mai modern, hatalmas francia filmipar alapjait is. Páris városa mint kegyeletes ünnepek keretében ülte meg a harmincéves évfordulót, amely tulajdonképpen tulságosan rövidnek látszik s a 14. boulevard des Capucines alatti házon emléktáblát lepleztek le, amelyet Guillaumin, Páris városának polgármestere vett át a város tulajdonába.

*** A Párizsi Áruház Rt. Cluj, ingyen sorsjátékán március 25-i sorsolásán kihuzott nyeremény számok:**

- I. 25411
- II. 22927
- III. 19137

Az eddigi sorsolásokon nyertesek a következők: 1925. IV. 25 I. 3267. Róder Jenő, Magy. konzuli íg. Calea Motilor 3. II. 3016. V. Turcu, Strada Noua 38. III. Eddig nem jelentkezett. 1925. V. 25. I. 12039. Bán Árpádné, Suciag. II. 13410. Riedel Victoria, Str. Tunarilor 32. III. 13850. Hirsch Mártonné, Bpest, VI. Podmaniczky-utca 71. 1925. VI. 25. I. 19398. Polevka Erzsébet, Str. Trefort 15. II. 28466. Grün Emáuel, Dobozgyáros Gh. Baritiu 6. III. 30527. Platz Ferencz, Cal. Decebal 48. 1925. VII. 25. I. 32235. Eddig nem jelentkezett. II. 44064. Pogányi József, gyógyszerész Str. Paris 50. III. 40363. Fencian Jánosné, Kál vária ut 23. 1925. VIII. 25. I. 49212. I. Lax Jemmy, Piata Cuza Voda 5. II. 39691. Weiss Farkas, Str. Cipariu 16. III. 46749. Plosca János el-v. Piata Unirii 20. 1925. IX. 25. I. 57426. Eddig nem jelentkezett. II. 56406. Julia Condescu, Calea Decebal 23. III. 58183. Illés József, elev. Vass utca 30. 1925. X. 25. I. 75223. Marius Rammicantu, Student in Medicina. II. 73818. Eddig nem jelentkezett. III. 70318. Eddig nem jelentkezett. 1925. XI. 25. I. 92818. Biró Gyula, Kurta ut 3. II. 77580. Reinfeld Baba, Piata M. Viteazul 20. III. 93237. Eddig nem jelentkezett. 1925. XII. I. 82662. Kovács Józsefné, Str. Paris 87. II. 88580. Popescu Jánosné, Str. F. David 18. III. 97286. Eddig nem jelentkezett. 1926. I. 25. 6416. Riesler Izidorné, Arany János utca 1. II. 3361. Eddig nem jelentkezett. III. 5227. Eddig nem jelentkezett. 1926. II. 25. I. 15367. Eddig nem jelentkezett. II. 12946. Botha Lászlóné, Pasteur intézet. III. 15549. Eddig nem jelentkezett.

A Párizsi áruház felkéri az eddigi szerencsés nyereket, hogy amennyiben kihuzott és máig nem jelentkezett sorsjegy tulajdonosokat, hogy a nyeremény tárgyakért, vagy azok ellenértékéért jelentkezzenek, mert egy éven tul ismét sorsolás alá lesznek bocsátva.

Aj- Kabát- Flgyelem! Kosztüm-

Szövetek és selymek

a legfrissebb ujdonságok!

Ne vásároljon addig, mig meg nem látogatta

Au Printemps

(volt MISSIR) — raktárát

Cluj, Strada Memorandului No 11.

SPORT

A bajnokság negyedik fordulója

A Haggibbor veresége a KAC-tól. Tizenegyesek döntötték el a mérkőzés sorsát. A Victoria formában

(Cluj-Kolozsvár, március 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A tegnapi mérkőzésen ismét nagy látogatottságnak örvendtek, — a csapatok teljesítménye azonban nem szolgált rá a közönség fokozottabb érdeklődésére. A Victoria—KKASE durva, a Haggibbor—KAC pedig lanyha tempótlan mérkőzés volt. A kolozsvári futbalsporton, amely az ősz folyamán oly lendületes fejlődésnek indult, a dekadencia félre sze-hetetlen jelei mutatkoznak, amit a tegnapi napon még sulyosított a néhány bíró szívalmas szereplése. A mérkőzésekről szóló tudósításainkat alább adjuk:

KAC—Haggibbor 3:1 (1:0). A kolozsvári futballderby csalódást hozott a vasutas pályára kizarándokolt háromezer főnyi közönségnek. Egyik csapat sem váltotta be a hozzáfűzött reményéseket és mélyen eszokott formáján alól szerepelt. Mig azonban a KAC technikai felkészültségének hiányát lelkesedésével és odaadásával igyekezett pótolni, addig a hátróztatott silusabb futballt játékozó Haggibbor akcióból hiányzott a lendület és a győzni-akarás tudata, amely a puha akciókba életet önt-hetett volna. Általában eldöntetlen eredmény felelt volna meg inkább a reális erőviszonyoknak, mert a Haggibbor többet, a KAC veszélyesebben támadott. A zsidó csapathoz azonban ezuttal ismét csaszegő-dött e szezonban hűséges partnere, a balszerencse ezuttal hibás bírói ítéletek és taktikai érzék nél-kül megcsinált csapatösszeállítás képében. Nem-csak a csapat, hanem annak szel eme is gyökeres átalakítást igényel ahhoz, hogy valóban betölthesse ez erdélyi zsidó sportban elfoglalt vezető pozícióját és hivatásának máltán felelhessen meg.

A Haggibbortól Rosenfeld, Wesel, Klein (hal) és Reményi feleltek meg. Csillag és Farkas még nincsenek formában, utóbbi pedig különben is erő-sen megérezte jobboldali partnerének hiányát.

A KAC-ban Arnold, Szatmáry, Rakitovszky és Szaniszló játéka magaslott ki.

A bíró

A mérkőzést vezető Seliceanu bíró, ezuttal fel-tűnően indiszponáltan szerepelt. Ítéleteiben ingado-zott, a tizenegyesek elbírlásában pedig a futball-szabályok intenciójának tökéletes nemismerése, vagy negligálása vezette.

SPARTA
SPORTÁRUHÁZ
Football-, tennis-, vivó-, atlé-tikai, turista és cserkész fel-szerelések. Cluj, Calea Victoriei 5. — Telefon 10-30.

Részletes eredmények:

Victoria—KKASE 3:0 (3:0). Rámenőz, sokszor durva mérkőzés, amelyet Czinczár energikus bírás-kodása mentett meg az elfajulástól. A Victoria megérdemelten győzött.

Husos—V.sas 3:1 (2:0). Lassu tempóju, durva és nivóttan játék, amelyet az erősen feljavult Hu-sosok több szerencséjével, mint tudással nyertek meg. A mérkőzést alighanem megóvják, mert Negrutiu csak mint szükségbíró szerepelt.

Nagyvárad CFR—Bihorul 5:1 (1:1). Bíró: Szántó. A Bihorul sulyos veresége meglepetés.

Arad. ATE—Olimpia 3:2 (1:2). Bíró: Horváth.

AAC—H.koah 3:2 (3:2). Bíró: Bodnár.

AMTE—Gloria CFR 3:0 (0:0). Bíró: Horváth

Piski. Jini—Paki CFR 5:2 (3:2).

Temesvár. Kinizi—NAC 8:1 (2:0). Óriási meglepetés. A nagyvárad vendégcsapat nagy csa-lódást keltett. Bíró: Danciu. TAC—Sparta Unirea 3:2 (0:1), baráságos, bíró Révész. Fortuna—RMS 1:0 (0:0).

Zsombolya. Kadima—ZsTK 3:0 (1:0). A temesvári zsidócsapat megérdemelten győzött.

Szövőgyárak figyelmebe! Festünk bármilyen gyorsu, műselyem és pamut fonalat, színtartóan, bármilyen színre. **„Kristály”** kélmefestő vegytisztító és gőzmosógyár Cluj. Telefon 500

Karánsebes. KAC—Kini si kombinált 6:2 (4:0).
Brassó. A válogatott—B válogatott 1:1 (1:1),
triálmérkőzés.

Külföldi eredmények:

Budapest MTK—UTE 4:0 (3:0). Nagy gól
arányu győzelmével a volt magyar bajnoksapat
megnyerte az 1925. évi kupát. FTC—Rapid (Bécs)
3:0 (1:0).

Bécs. Hakoah—Rudolfshügel 3:2 (1:1). Vi-
enna—Hertha 5:1 (1:0). Floridsdorf—Slovan
1:0 (0:0).

Prága. Vichric Zirkov—Slavia 3:2 (1:2).
Óriási meglepetés.

A Haggibbor március 31 én, szerdán este
fél 9 órakor a Palermo-bávkház emeleti helyiségé-
ben választmányi ülést tart. A tárgy fontosságára
való tekintettel az egyesület vezetősége kéri a vá-
lasztmányi tagok feltétlen megjelenését.

A romániai tornatanárok kongresszusa.
Vasárnap délelőtt zajlott le Románia tornatanárai-
nak országos kongresszusa Kolozsváron, a városháza
disztermében. A kongresszuson, amely szakkérdések
megvitatásával foglalkozott, mintegy kétszázan vet-
tek részt.

Első Nagyszabeni Cipőgyár Rt.

Kapható Stark Zoltánnál Cluj,
Piața Unirei

Mozgók műsora:

Március 30.

Select-mozgó

A cárnő

POLA NEGRI

vakító szépsége, hódító előkelősége
áll a film középpontjában s körül-
lőtte rajzik a cárnő szerelmére és
kegyeire vágyó udvari férfiak és fél-
tékeny asszonyok tarka serege.
Adolphe Menjou és Rod la Rocca
a férfi főszerepekben.

Uranla-mozgó

Folytatja nagy sikerrel a

Halálcírkusz

második és utolsó részét. — Eddie
Pollo a főszerepben.

Apollo-mozgó

A trapez királynője

Nagy cirkuszdráma, 5 f. lyonásban. A címsze-
reppben G. adys Walton.

KÖZGAZDASÁG

Csucsponlján a lengyel gazdasági válság

200 millió aranyzloti deficitről számol be az
állami költségvetés

(Varsó, március 29. Az Uj Kelet tudósító
jától.) A lengyel közgazdasági állapotok egyre
rosszabbodnak. Az a remény, amelyet a kor-
mány aziránt táplált, hogy március elején Len-
gyelország gazdasági helyzete a konszolidálás
utjára fog térni, egyáltalában nem következett
be. Nemcsak, hogy javulás nem állott be, ha-
nem éppen ennek az ellenkezője, a gazdasági
krízis mindinkább kiélesedett. A válságot elő-
idéző két ok — a túlterhelt állami költség-
vetés és a gazdasági élet káosz — még mindig
nem tűntek el. Nem is várható, hogy a közel-
jövőben e tekintetben javulás álljon be.

A koalíciós kormányhoz fűzött remények
sem teljesültek. Teljesen új gazdasági szerve-
zettség kellene, amit viszont egyetlen kormány
sem képes rövid idő alatt inaugurrálni.

A második, javított költségvetési javaslat
a kormánynak 200 millió arany zloti deficitről
számol be. Az állam jövedelmei ijesztő módon
csökkennek, jöllehet az adóprés erősen műkö-
déskészen van. Decemberben a közvetlen adók
523 milliót jövedelmeztek az államnak, január-
ban már csak 326 milliót, míg februárban ez
a szám is lecsúszott 277 millió zlotira. A köz-
vetett adók, (cukor, ásványolaj, sör, boradók stb.)
decemberben 121 millió, 124 millió, február-
ban 114 milliót jövedelmeztek. A vámok dec-
emberben 171 milliót, januárban 12 milliót,
februárban 114 milliót jövedelmeztek az állam-
nak. Csak a monopol és a bélyeg-jövedelmek
nem csökkentek.

Ezzel egyidejűleg riasztó hírek érkeznek
Felsősziléziából a széntermelés visszafejlődésé-
ről. Februárban 310 ezer tonnával termeltek
kevesebbet, mint januárban. Március első felé-
ben a helyzet szintén rosszabbodott. Az északi
országok piacain ugyanis a lengyel szénnek az
angol szénben óriási konkurenciája támadt,
ugy, hogy emiatt rövidesen válság is várható a
lengyel széntermelésben.

Az ipar helyzete más téren sem kedvezőbb,
de még sulyosabb helyzetben van a kereskede-
lem. A varói kereskedelmi szervezetek köz-
pontjának legutóbb megtartott értekezleten hi-
vatalosan kimutatták, hogy 1925 második fe-
lének a kereskedelmi forgalma 60 százalékkal
kisebb volt, mint az előző év ugyanazon sza-
kában.

A bevétel csökkenését legszembeötlőbben
mutatja a következő statisztika:

	1925 jan.	1926 jan.
fém- és fémáru	9 969	3 678 millió zloti
gépek, műszerek	11 002	4 658 " "
juta	2 022	1 276 " "
gyapjú	16 709	8 273 " "
gyapjú	12 853	5 575 " "

Ha hozzávesszük a statisztikához, hogy 1925
januárjában a számoz arany zlotit jelentettek,
míg az 1926. évi már csak papír zlotit, akkor
szembeötlően látjuk a gazdaság súlyosodását. A ta-
valyi kereskedelmi mérleg kerek hetvenmillió
dollárnyi passzívumot mutat fel, amit nem tu-
dott elkendőzni semmiféle hivatalos szűpítéses.

Meghosszabbították a részvénytár-
saságok adóbevallási határidejét. Bukarest-
ből jelentik: A pénzügyminisztérium ma tav-
irati rendeletet küldött az összes pénzügyigaz-
gatóságokhoz, amelyben közli, hogy a részvény-
társaságok és nyilvános elszámolásra kötelezett
vállalatok adóbevallási határidejét április 30-ig
meghosszabbította. A rendelet közli, hogy ez
az év lesz az utolsó, amelyben az adóbevallási
határidőt meghosszabbították, mert jövő évtől
kezdve ez a határidő február 28-ikában van
megállapítva, amelyet szigorúan be fognak
tartani.

Április 15-én alakul meg a nagyvá-
radi zsidó kisegyztszenciók bankja. A nagy-
váradi K. hitel és Takarékbank ügyében a végre-
hajtóbizottság elhatározta, hogy a neológ, mint
az ortodox hitközségekhez egy kérvényt fog
beadni aziránt, hogy mindegyik hitközség anyagi

he'yzetéhez mérten jegyezzen egy megfelelő
mennyiségű részvényt. A beadványt a nagyvá-
radi ortodox és neológ hitközségek vezetőférfiai
fogják aláírni. Tekintettel arra, hogy a bank
végrehajtóbizottságában vallási és pártállalat
különbség nélkül foglalnak helyet, kétségtelen,
hogy ezen altruisztikus célt szolgáló intézetben
mindkét hitközség részt fog venni. A végre-
hajtóbizottság az alakuló közgyűlés hatánapját
április 15-ére tűzte ki. A részvényjegyzések a
legnagyobb agilitással folynak tovább. A rész-
vényjegyzési munkálatokban intenzív részt vesz-
nek: Mandel Béla, Weisz Kálmán, Nussbaum
Sámuel, Lebovits Rudolf, Friedmann Hermann
Sörgyári vezérigazgató, dr. Löw Béla, dr. Kenéz
Jerő, dr. Lévay Béla ügyvédek, Beck Adolf,
Goldstein Salomár, Wasserstrom Sándor, Grün-
baum Vilmos, Sptizer Benjámin és Schwarz
Jakab asztalosok, dr. Berger József, Brand
Jenő igazgató, id. Silberstein Ármir, Stern
Adolf. A zsidó kiskereskedők csoportja Weisz
Vilmos és Stein Samu vezetésével nagyszabásu
agitációt fejt ki a részvényjegyzések érdekében.

A Német birodalmi bank közgyűlése.
Berlinből jelentik: A német birodalmi bank tegnap-
tartotta közgyűlését. Ez alkalommal beterjesztették
a mérleget, amelyből kiderült, hogy az elmúlt esz-
tendőben a bank 575 milliót forgalmazott, szem-
ben az előbbi évi 523 millióval. Ez évben a
bruttó haszon 181 milliót tett ki, az előbbi 307
millióval szemben. A tiszta haszon 42-74 millió az
előbbi 122-5 millióval szemben. A jelentés kifejti
még, hogy az arany érmekbeveretése, na még
időszerűtlen volna, mert ezt a pénznemet a közönség
elrejtene. A gyűlés tíz százezer oszlatköt állapí-
tott meg és egy millió márkát a bank jóléti alapja
javára, abból az alkalomból, hogy az intézet ebben
az évben üli meg fennállásának ötvenéves ju-
bileumát.

Az új behozatali vámtarifa életbe-
léptetése. Bukarestből jelentik: Amint már
közöltük, a vas- és textilcikkek behozatalára
vonatkozó új vámnomenklaturát a miniszter-
tanács már aláírta és azt április 1-én fogják
életbeléptetni. Az új vámtarifákat körlevélben
fogja közölni a pénzügyminisztérium a vám-
hatóságokkal egyidejűleg a „Monitorul Oficial”
ban történő közléssel.

Amerikai tröszt alakul Középeurópa
számára. Bukarestből jelentik: Newyorkból szár-
mazó hírek szerint egy tröszt alakulása van kü-
szöbön, amelynek résztvevői azok az amerikai bank-
cégek, amelyek már eddig is Középeurópával dol-
goztak. A tröszt be fogja hálózni egész Közép-
európa bankszervezeteit. A tröszt élén a Morgan-
cég áll, továbbá a Livermore et Comp, a Backer,
a Kellog et Company-cég. A társulat Középeurópa
egy meghatározott városában (Prága és Bécs jöhet
számra e tekintetben) központot létesít, ahonnan
kisebb ipari és mezőgazdasági vállalatokat amerikai
hitellel fognak ellátni. Az új társulat alapitőkéje
mintegy harmincmillió dollár lesz.

TÖZSDE

Március 29-én

A leji Zürichben 212 50, Párisban 11-85, Bu-
dapest —, Bécsben —

Kolozsvár. A piac ma valamivel lanyhább
volt. A kínálat élénkült ezzel szemben, a ke-
reslet tartózkodó. Az árfolyamok a következők:
Bécs 33-80—34-20, Prága 7-10—7-18, Buda-
pest 290—293, Páris 8-35—8-45, Zürich 46-40—
46-80, Newyork 240-00—242-00, London 1175—
1180, Milánó 9-80—9-90.

Zürich. Zárlat: Berlin 123 80, Amsterdam
208-175, Newyork 519-37, London 2525-20, Páris
1770-00, Milánó 2087-50, Prága 1538-50, Buda-
pest 72-70, Belgrád 915-50, Bukarest 212-50,
Varsó 66-50, Bécs 73-22.

Bukarest. Devizák: Páris 8-42, Berlin
58-00, London 1187, Newyork 243-50, Milánó
9-81, Zürich 47-00, Bécs 34-30, Prága 7-20,
Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 8-85, német
márka 57-00, leva 1-68, török lira 130, font
sterling 1180, francia frank 8-60, svájci frank
46-50, olasz lira 9-80, drachma 2-90, dinár
415, dollár 241-00, lengyel forint 30-00, osztrák
schilling 34-50, magyar korona 34-50, cseh korona
7-00, belga frank —, holland forint —.

Spezialis
Hoffmann
,E
Cluj, Pia

SZÍNHÁ

MAC

v színhá

Miami. A jövő
nap benne van a
feltétlenül meg be-
r ti az op rettmuz
szert operettkompe
Lengyel Irén, Ne
szak a Miázi vez
rigálj a zenekart.
Csütörtökön,
előadás.

A husvétünnepe
ján három előadás
uán fél 3-kor a
után fél 6 kor P
herceget, este Miá
előadás lesz, az e
s szüret kerül a
lesz, a harmadik
ber tragédiája va
repében.

Magyar

Kedd Miázi (N
Szerde: Miázi (N
Csütörtök: Nincs
Péntek: Nincs e
Szombat: Nincs
Vasárnap d. u. f
csó helyre

Vasárnap d. u. f
Páner Bös
árakkal. So

Vasárnap este h
Lengyel I
Rendes hel
szám 322)

Hétfőn fél 3-kor
O'csó hely

Hétfő d. u. 5-k
árakkal. So

Hétfő este három
diája (Poo
árak Nap

Kedd d. u. 4-k
Ibász és I
Sorozat 32

Kedd este 8-kor
Sorozat 32

T
ujd

Neu
férfi-
Cluj, Pi

Halg

IL

nőikalap ú
szalmaalap
árért. Atak
al
Cluj, Os

Speciális cipőujdonságok!

Hoffmann Sándor

ERIKA

cipőáruháza

Cluj, Piața Unirii No 13.

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZINHÁZ

v színházi iroda közleménye!

Miámi. A jövő hét műsorában csaknem minden nap benne van a Miámi. Ezt a kedves operettet feltétlenül meg kell néznie mindenkin-k, aki szereti az operettmuzikát, aki hiva az elbonyt nagyszerű operettkomponistának, Jacobi Victornak. — Lengyel Irén, Neményi, László, Ihász, Deésy játsza a Miámi vezetőszerepeit és Stephanidesz dirigálja a zenekart.

Csütörtökön, pénteken, szombaton nincsen előadás.

A husvétünnepi előadások. Husvét vasárnapján három előadás lesz a magyar színházban. Délután fél 3-kor a Gyimesi vadvirágot játsszák, azután fél 6-kor Piater Böcke fellépésével a Bob herceget, este Miámit Hétfőn ugyancsak három előadás lesz, az első a gyermekek számára tartják és színi kerül a Kis lord. Második előadás a Miámi lesz, a harmadik este háromnegyed 9-kor Az ember tragédiája van műsoron Poor Lilivel Éva szerepében.

Magyar Színház heti műsora:

Kedd Miámi (Napibérlet 97 sz. A. Sorozat 315)

Szerda: Miámi (Napibérlet 98 sz. B. Sorozat 316)

Csütörtök: Nincs előadás

Péntes: Nincs előadás.

Szombat: Nincs előadás.

Vasárnap d. u. fél 3-kor: Gyimesi vadvirág (Olcsó helyárakkal. Sorozat 320)

Vasárnap d. u. fél 6-kor: Bob herceg (Operett. Piater Böcke fellépésével. Leszállított helyárakkal. Sorozat 321).

Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Miámi (Operett Lengyel Irén, Neményi, László, Ihással. Rendes helyárak. Bérletszűnetben. Sorozatszám 322)

Hétfőn fél 3-kor: A kis lord (Gyermekelőadás. Olcsó helyárakkal. Sorozat 323)

Hétfő d. u. 5-kor: Miámi (Operett. Rendes helyárakkal. Sorozatszám 324)

Hétfő este háromnegyed 9-kor: Az ember tragédiája (Poor Lili fellépésével. Rendes helyárak. Napi bérlet 99 sz. A. Sorozat 325)

Kedd d. u. 4-kor: Fraskita (Kovácsnyai Ilivel, Ihász és Lászlóval. Leszállított helyárakkal. Sorozat 326)

Kedd este 8-kor: Miámi (Operett. Bérletszűnet. Sorozat 327)

Tavaszi ujdonságok

megérkeztek

Neumann M.

férfi- és fiuruha-áruháza
Cluj, Piața Unirii (Főtér) 14

Hölgyeim! Vetelsofelelettség nélkül nézzék meg

IDEAL

szőke szalag és szalmaalapok még soha nem létezett olcsó árért. Átalakításokat és formálásokat 48 óra alatt készíttünk gyári árban.

Cluj, Calea Regale Ferdinand 8.

Harisnyákból husvétig 10% engedmény.

Hölgyek figyelmébe

Átán'om a legújabb

soványító hasfűzőket

amely erős hölgyek részére valóságos soványító szert jelelt

Melltartók 85 leittől fellebb.

E. Rosenzweig, Str. Reg. Maria 6.

Allandóan raktáron tartok saját készítményű hasfűzőket, amelyek már 250 leittől kaphatók.

Harisnyákból óriási választék. Husvétig 10% engedm.

Kézimunka osztályomban mindenféle kollim és gobalin munkák kaphatók.

ארטה. כשר PENSIO

Szovátán.

Szovátá fűrdőn június 1-én, az István-szállóval szemben, a főúton épült villában szigorúan orth., a legkényesebb igényeket is ki elégítő uri pensio nyílik. Jelentkezéseket elfogad, felvilágosítással szolgál

Dr. Krausz Józsefné főrabbiné
Dicsonnmatin.

Szerezze be idejében

illatszer- és husvétü öntöző szükségletét a Rózsa „Royal” drogeria és illatszertárban Cluj, Piața Unirii (Főtér) No 26. Nyitva d. e. 8¹/₂—1-ig, délután 3—7¹/₂ óráig.

★★

Viszontelárusítóknak engedmény.

Szalmakalap-

szükségletét legelőcsőbban és legnagyobb választékban Grosz Dávid szalmakalap iparvállalatánál Szatmár — szerezzék be, amely mindenféle formában és nagyságban azonnalra szállít férfi-, fiu-, leányka- és női kerti szalmakalapokat.

Hirdessen az Uj Keletben

Telefon 446

SINGER

Piața Reg. Ferdinand 66. (Főtér)
Párga-Mur-sq

Sifonfejgyár

és nikkelező telep. Szikvizes és kracnerlis üvegek, valamint mindenféle gumik gyári rántára. Üvegvédés. Régi fejek átöntése a legelőnyösebb árban

Kalmár Áruforgalmi Rt.

Cluj, Str. Regina Maria 25.

Kizárólagos

horszéki ásványvízlerakat.

A legjobban felszerelt raktár mindenféle ipari cikkekben. Festék és fűszer engros és endetail Mindenkor a legelőcsőbb napi árak. Telefon Interurban 4-25.

Gurát Béla fehér és finom sütdéje, Cluj, Koleszvár, Cal. Reg. Ferdinand No 27 és Str. D. Ártarilor sarok (volt Wesselényi utca és Imár-utca sarok). **Gukorbeteges és vesebajjossal** tudatom, hogy valódi karlsbadi orvosi recept szerint készítik grahamkenyeret, kétszersültet és más gyógykenyeret, mindennap friss kapható. Mégis csak itt kapható a legjobb sütemény.

Mégis csak legjobb a késnékül

„IDEAL”

borotváló por mely az ország területén higienia

szempontból a legjobban elismert borotváló szer az arcot nem marta

kellemes hatást hagy utána. — Ovakojdjank az **Mindenütt kapható.** (Csak az „IDEAL” Egyedüli készítője: felirásu a valódi.

Res 7/1 g Jzsef Iodrász
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Sighetul-Maritiei egyedárusítója Glangman Adolf illatszertár Str. Bogdan Voda 40

Zsoldos tanintézet

Az ország legrégibb és legjobb előkészítő tanintézete. Teljes anyagi felelősség mellett készít elő középiskolai magánvizsgákra, **érettségire** vidéki tanulókat is.

Budapest, VII., Dohány-u. 84. Tel. I. 124-47.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri 15z énel egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Állást keresőknek 50% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő

Kereskedelmi utazók

Berkovicsné **כשר ארטה** vendéglője, Oradea Mare, Str. Nicolai Jorga (Zedfa-utca) No 19. Ismert elsőrendű konyha! Mérsékelt árak.

Kreditkontroll

Penzvilág — Finanziell Welt országos hitel tudósító és incassóiroda, Oradea Mare, Str. Jókai 17. Telefon 9

Figyelem. Erdély egyik leg vácosabru egy Dombour a our plisse és gombóthuzó vállalat, egybeötött kötszővőt és rövidít-áru raktárral, ki ándorás miatt eladó. "Töl övedelmeze" jellegű a kiadóhivatal továbbit. 878

Ezüstöt a legmagasabb napi áron vásárol a **Tacâmul** ezüstáru és evőeszköztár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

Keresek

május elsejére egy szoba konyhás lakást, lehetőleg a Pötér utcában. Május 1-é jellegre a kiadóba kérem.

I. Müllner zongora, kitértő állapotban, olcsó áron eladó. Klein, Malom-utca 7. emelet.

Modern bádigos üzembrendezés, igen jó karban levő gépekkel, kivándorlási miatt sürgősen eladó. Cím: Lloyd Express, Cluj 100

Fogászasszisztens operatár, 27 éves, női, izi, aki külföldi egyetem kintákon sok évi gyakorlat kiutó szakavatótságot szerzett meg elöl állást keres. Megkeresések Szoba Sandor, Sat. mare, Vajla J utcá 16. címzendők. 904

Név-Jegyeket,

születési, eljegyzési, esküvői kártyákat és mindenféle mulatsági meghívókat legszebb kivitelben készít a **Kedima-nyomda Cluj**

Intelligentes áteres Fraulein, Israelita langjähr, e Praxis in ndererzhung haus ich sucht Stelle, geht auch als Gesellschafterin, Stütze, oder Hausältern even uell zu mutterlo en Kindlern — Julie Klein, Szászrégeu, Str. Saguna 41

A Román—Magyar

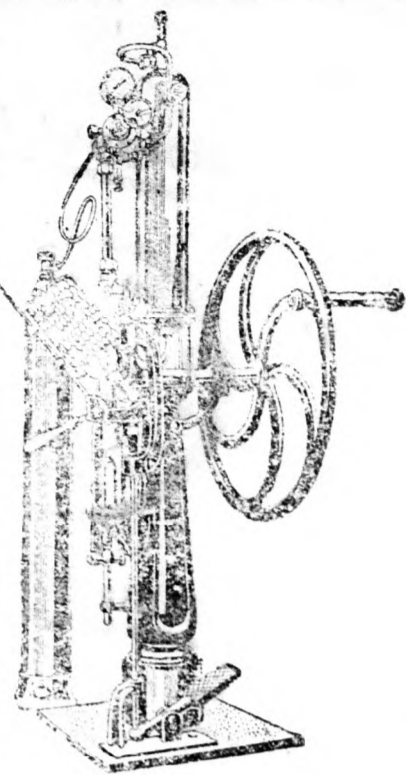
Országos Almanach

e hónapban **megjelent.**

Szerkeszti: **SZIGETHY JÓZSEF**

Tartalma: Erdély, Bánát pénzüntézetel, kereskedelmi és ipari vállalatok megbízható **c i m t á r a,** 60,000 címmel.

Ára 500 lei. Megrendelhető a szerkesztőnél, Kolozsvár, Kereszt-u. 2.

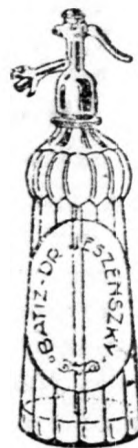
Batiz—dr. Jeszenszky

Cluj, Calea Victoriei No 99. **szikvizgép-, sifonfej- és kémárugyár.**

Telefon interurbán 8-62.

A közegészségügyi törvénye nek megfelelő egy gyárt: Si onfo,eket, szikvizgép-eket bármily nagyságban, vízszűrő készülékeket, sifonfejtöket, sörkímérő készülékeket, likörlepárolókat, mindenféle a szikvizszaktmához szükséges kelleket és alkatrészeket. **Berendez:** Szikviz, kristályviz és litörgyáraka, legkisebbtől a legnagyobb üzembírásra. **Raktáron tarti:** Eredeti cseh-slovákiai szikvizet, cracherlis és trisá yűvegeket. Összes gummi alkatrészeket, a golon csöveket. — Használt szikvizgépek szakszerű javítását vagy azok becserelését vállalja.

Szerelők mindenkor **rendelkezésre.** Üveghomok névedzés, nikkellezés és fémcsiszolás. A kisenévi kiállításn aranyéremmel kitüntetve.

Konkurs

In der Gurahont—Iosaseler orth. izr. Gemeinde wird die Stelle eines Religionslehrers zu besetzen, welcher die hebr. u. arab. u. auch Prophanes (schreiben, lesen u. rechnen) zu unterrichten beähigt ist. Bedingungen: Rumänischer Staatsbürger, rumänische Sprachkenntnis, 17—20 Jahre alt. — Junger Mann, ledig, wird bevorzugt. Gehalt von 4—5000 Lei. Der Posten ist sofort zu besetzen. Off. rre sind zu richten an Maximilian Pollatzek Gurahont — Jud. Arad.

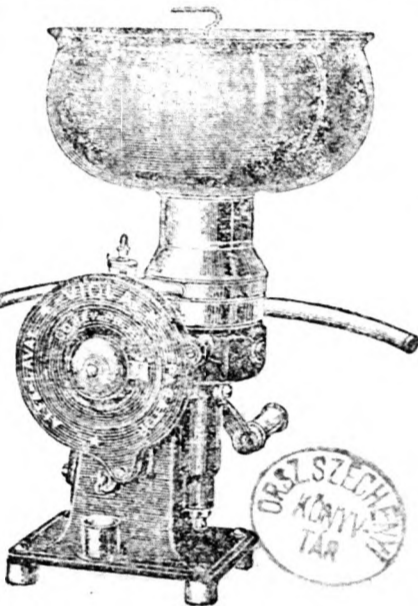
Abella-jegyek Révész Ernő főnyomdája — Marosvásárhely

Rézar maturák

viz, gáz és gőzhöz, valamint nikkellezett sárgaréz toilette cikkek gyári lerakata.

ELECTROHIDRO Vadász & Comp

műszaki vállalata — Cluj
Calea Regele Ferdinand 65.
Telefon 3-84.

Breuer Jenő
Timisoara, IV., Str. Bonnaz No 14.
Telefon 10-98.

Világhírű Alfa Laval separator

modern tejgazdasági gépek és eszközök stockholmi gyárának lerakata. Teljes vaj- és sajt készíttési telepek raktáron. Költségtetés díjtalan

קהל עדת ארטהארקם מאראמארשטנעט

N. 101/026

קאנקורו!

בייא דער ארטה. יודישען קולטורענעם דע מאראמארשטנעט געלאנגט דא שטעללע איינעם דין ומורה צדקים צו בעזעצען. געהאלט לויט פער איינבארונג. בעזערער דאסען אהרע געזוכט מיט אנאמע דעם אלטערס אונד פאמיליענשטאנדעס וויא אויך איהרער ביזנעסגעגען ווירקואמקייט ביז צום 1-טען מיי דיעזעס יאהרעס אן דאס קולטורעדערעוויס איינצוזעצען.

1926 טען מארץ 15-טען מארץ 15
שלמה פראנקל
ליב יאסאוויטש
פראנץ

Ursus-Extra

világos sörkülönlegesség mindenütt kapható.

CZELL-Sörfőzde, Kolozsvár-Monostor